

Skrbno in preudarno bomo nadaljevali z zastavljenimi aktivnostmi

Vse doseženo in uresničeno z udejanjanjem aktivnosti strategije prestrukturiranja v preteklem triletnem obdobju pa se bo odražalo tudi v zastavljeni strategiji do leta 2018.

4

5

8

11

12

13

15

16-18

20-21

22-23

25

28-29

Iz vsebine

4 Še naprej skrbno, aktivno in preudarno pri uresničevanju skupnih ciljev

5 Pečenje Slovalcovih anod

6-7 Orodja za optimizacijo proizvodnje

8 Letna srečanja vseh sodelavcev

9 Dnevni jutranji sestanki

10 Krožno gospodarstvo

Prvi v Sloveniji do pooblastila

11 Usvajanje novih veščin – lotanje aluminija

12 Bili smo na sejmu Euroguss

13 Znatno prispevek k večji zanesljivosti

Izvajanje razvojnih projektov s pomočjo javnih sredstev

14 Metalurški tehnik – poklic prihodnosti

15 Treba se je postaviti v vlogo kupca

16-18 »Po žilah mi teče elektrika«

19 Najboljša alubara in fašenk v znamenju kurentov

20-21 Gospodarstvo in šolstvo združila moči

22-23 Naši štipendisti

24 Kako se znebiti nadležnega kašlja

25 Krvna skupina AB

26 Obisk kolegov iz Raven in Štor

27 Še en nagrajenec Prešernovega sklada

Tako malo je potrebno

28-29 Fotoreportaža

30 Ne upam si!

31 Križanka

Naslovnica: Alubara 2016

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si. Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih, članici, Gregor Jurko, član, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Tiskarna Ekart d. o. o.

Februar je čas za premislek o kulturi, tradiciji in vrednotah

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Pust ni samo čas vsesplošne zabave, krofov in polnih lokalov, je tudi obdobje premisleka o kulturi in tradiciji, na kateri so generacije ljudi pred nami zgradile vrednote in slog življenja, ki smo ga ponotranjili. S ponosom lahko zapišem in vem, da se boste strinjali, da je Talum podjetje, ki je vse te vrednote prepletel v svoje delovanje in spoštuje ter skrbno neguje tradicijo okolja, ki mu pripada. Zato prihod kurentov oračev in vetrovnikov v tovarno ni naključje, temveč želja in trud vseh nas, da bi ohranili vse to, kar spoštujemo in nas določa. To je tudi tisto, po čemer se razlikujemo od drugih in kar lahko pomeni našo konkurenčno prednost. Kupci namreč ne kupujejo samo naših izdelkov, kupiti želijo zgodbo, strast, žar in predanost, ki je ujeta v to, kar počnemo. Ni pa to dovolj, saj smo odvisni še od drugih dejavnikov, na katere pa vedno nimamo vpliva. Prav o tem lahko preberete v uvodnem nagovoru predsednika uprave Marka Drobniča, ki v svojem članku na stvaren način opiše dogajanje na trgu in v panogi.

V tokratni številki Aluminija lahko preberete tudi članek o Slovalcovih anodah, o orodju za optimiza-

cijo proizvodnje v PE Ulitki, o krožnem gospodarstvu kot viziji Evrope ter o pooblastilu MOP ARSO, ki smo ga pridobili kot prvi v Sloveniji. Bili smo tudi na letnem srečanju zaposlenih, ki ga prireja PE Ulitki, se pogovarjali s sodelavci iz Ulitkov in izvedeli, kakšen je pomen rednih jutranjih sestankov, ki jih v tem delovnem okolju prakticirajo od januarja letošnjega leta.

Iz družbe Talum Izparilniki poročajo o usvajanju novih veščin – o lotanju aluminija, sodelavci, ki so bili prisotni na letošnjem sejmu Euroguss, pa so se razpisali o dogajanju na sejmu in nam zaupali svoje vtise. Tokratni intervju namenjamo sodelavcu Zlatku Širovniku, ki je zaposlen kot vodja Elektroenergetike, delovni dan pa smo preživeli v družbi sodelavca Antona Cepa iz družbe Talum Izparilniki.

V reportaži boste tokrat izvedeli, kdo skuha najboljšo alubaro, ter preganjali zimo s kurenti orači in vetrovniki.

Januarja smo z osnovnošolci spoznavali poklice, ki so zastopani v Talumu, in mlade povprašali,

kako je videti naša »fabrika« skozi njihove oči ter s kakšnimi izzivi se spopadajo pri izbiti šole. Gostili pa smo tudi naše štipendiste.

Zdi se, da smo zimo kar preskočili, saj so temperature skoraj pomladne in na obronku gozdov že cvetijo zvončki. Na pohodu so pa tudi virusi, zato v rubriki Zdravo Talum tokrat prispevek o tem, kako se znebiti nadležnega kašlja. In kako ravnati, če je naša krvna skupina tipa AB? O tem lahko preberete v rubriki o krvodajalstvu.

Za konec pa, kot vedno, še kolumna, ki jo za nas pripravlja sodelavec Gregor Jurko. Če si talumovci upamo, potem nas bo tokrat Gregor v svojih razmišljanjih podučil o tem, kaj se zgodi takrat, ko si ne upamo.

Uredništvo časopisa Aluminij vam želi prijetno branje. ■

»S ponosom lahko zapišem in vem, da se boste strinjali, da je Talum podjetje, ki je vse te vrednote prepletel v svoje delovanje in spoštuje ter skrbno neguje tradicijo okolja, ki mu pripada.«

Še naprej skrbno, aktivno in preudarno pri uresničevanju skupnih ciljev

MARKO DROBNIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

»S polnimi jadri naprej« je v januar-skem časopisu *Aluminij* svoj nagovor v uvodu zaključil član uprave za ekonomsko področje Daniel Lačen. Če pogledamo podatke statističnega urada, lahko tej trditvi pritrdimo. Slovenska podjetja so namreč lani izvozila za 24 milijard evrov blaga, kar je za več kot 4 odstotke več kot leta 2014. Razveseljujoč je tudi podatek, da je največji delež rasti prispevala avtomobilska industrija in z njo metalurgija, kjer pa je proizvodnja aluminijevih izdelkov izredno pomemben segment. Tudi napovedi za leto 2016 o nadaljnji krepitvi izvoza vlivajo določeno mero optimizma oziroma v prispodobi »veter v jadra«, ki sem ga omenjal na začetku.

Pa poglejmo na trenutno situacijo še iz druge perspektive. Navedena rast izvoza v letu 2015 (4 odstotke) je manjša kot leto prej, ko je bila 6,6 odstotka. Doslej sprejeti ukrepi Evropske centralne banke za intenzivno oživiljanje gospodarstva še niso dali zelenih učinkov, saj je stopnja inflacije še daleč od ciljne stopnje Evropske centralne banke, ki je malo pod 2 odstotkoma. Le ocenjujemo lahko, kako bo na povečanje rasti vplivalo morebitno znižanje depozitnih obrestnih mer, ki se napoveduje za marec letos, saj ni nujno, da bodo prosta likvidna sredstva našla prostor v gospodarstvu in ne le na finančnih trgih. Ti opozorilni signali veter spreminjajo v sapico.

Cene surovin še vedno padajo. Borzni indeksi, še posebej negativen trend pri ceni aluminija na LME v zadnjem obdobju, in manjši porast vrednosti evra v primerjavi z dolarjem v zadnjem mesecu nam nista naklonjena. Talum je

sicer z uresničevanjem strategije prestrukturiranja svojih programov od teh dejavnikov vedno manj odvisen, vsekakor pa bosta ta dva dejavnika v naslednjem srednjeročnem obdobju pomembno oblikovala naš poslovni rezultat. Po naših ocenah pretirane rasti borzne cene aluminija ne gre pričakovati. Pritisk na trge in panogo bo relativno velik, še posebej na cene zlitin in drogov, kar nam nalaga nadaljevanje optimizacije procesov, in to tako na nabavni strani kot pri strategiji prestrukturiranja programov in trgov.

Vse zapisano kaže na dejstvo, da bomo po poslovno izredno dobri prvi polovici leta 2015 morali biti letos precej skrbni in aktivni, da ohranimo to, kar smo dosegli lani. Zaradi vsega navedenega bomo v prvi polovici leta za programe skupine Talum, ki v letu 2015 niso ustvarili pozitivnega rezultata iz poslovanja, sprejeli ukrepe za sanacijo, prestrukturiranje ali povezovanje z morebitnimi strateškimi partnerji in vlagatelji.

Vsekakor je zmerno konservativna poslovna politika v tem trenutku prava pot za udejanjanje naših ciljev, nikakor pa nas navedeni kazalniki in – v nekoliko temnejši luči predstavljeni borzni trendi – ne oddaljujejo od zastavljenih načrtov. Le pretirane evforije ob doseženem poslovnem rezultatu v letu 2015 si ne smemo privoščiti in dovoliti. Skrbno in preudarno bomo nadaljevali z zastavljenimi aktivnostmi.

Vse doseženo in uresničeno z udejanjanjem aktivnosti strategije prestrukturiranja v preteklem triletnem obdobju pa se bo odražalo tudi v zastavljeni strategiji do leta 2018. □

Marko Drobnič, predsednik Uprave Taluma

Pečenje Slovalcovih anod

ANTON KIRBIŠ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Septembra lani smo od kolegov iz slovaškega proizvajalca aluminija Slovalco dobili ponudbo za kalcinacijo 5000 kosov njihovih zelenih anod. Zaradi težav na Riedhammerjevi peči za kalcinacijo anod so bili namreč primorani višek 1000 zelenih anod kalcinirati v tujini. Zaradi večletnega odličnega sodelovanja med Talumom in Slovalcom so se odločili, da to nalogo zaupajo nam.

Slovalcova anoda

Začetno količino 1000 anod lahko v proizvodnji anod kalciniramo, če deluje Riedhammerjeva peč 1, vendar so predstavniki Slovalca ob obisku člana uprave dr. Zlatka Čuša na Slovaškem izrazili željo, da bi 5000 kosov anod kalcinirali v šestih mesecih. Zaradi tega dogovora smo v proizvodnji anod na Riedhammerjevi peči zagnali tudi peč 2. Stanje te peči in drugih naprav, ki se uporabljajo pri pečenju Slovalcovih anod, smo pregledali skupaj z delavci vzdrževanja.

Na osnovi dimenzij Slovalcove anode smo prilagodili dolžine ko-

nic na kleščah manipulatorjev; ti zdaj omogočajo oprijem Slovalcovih in Talumovih C-anod. Za lažje nameščanje zelenih paketov anod smo preuredili vezalno pripravo, ki se je že uporabljala za vezanje pečenih anod ALDEL in SGL. Pripravo smo preuredili tako, da je z viličarjem mogoče pozicionirati dve zeleni anodi hkrati, to pa omogoča postavitve dveh »paketov« po 9 anod. Te s skladiščnim manipulatorjem odlagamo v skladownico Slovalcovih zelenih anod ali direktno na valjni transporter B v skladišču anod. S tem smo se izognili težjemu in nevarnejšemu

posamičnemu manipuliranju zelenih Slovalcovih anod na valjni transporter B. To preureditev vezalne naprave smo zapisali tudi kot koristen predlog.

Skladiščenje in manipulacija Slovalcovih anod sta zahtevala kar nekaj logističnih rešitev. Sodelavci iz PE Ulitki smo se dogovorili, da nam začasno omogočijo odlaganje pečenih paketov Slovalcovih anod v njihovem skladišču v hali B. Sodelavci iz družbe Talum Servis in inženiring pa so za nas opravljali storitev razkladanja in nakladanja anod ter prevoza pečenih paketov iz skladišča anod na mesto skladiščenja v hali B.

Zalaganje zelenih Slovalcovih anod v peč je potekalo po kampanjah s 1008 kosi (ali 12 komor) oziroma 504 kosi (v 6 komorah). S takšnim načinom zalaganja nismo ogrožali potreb po pečenju

zaposlene, od vzdrževalcev do proizvodnih delavcev, ki so kalciniranje Slovalcovih anod vzeli zelo resno in profesionalno. Delavci pri Riedhammerjevi peči so za tri mesece dobili izredno napredovanje v višini 3,5 odstotka, tistim, ki so pomagali kako drugače, pa se je to upoštevalo pri ocenjevanju delovne uspešnosti.

V času kalciniranja Slovalcovih anod smo imeli samo tri izmetne anode, od tega dve zeleni in eno pečeno. Planirani izmet podjetja Slovalco za kalcinirane anode je 2,5 odstotka. V ponudbi smo jim zagotavljali 0,5-odstotni izmet (zeleni in pečene anode), kar pri 5000 kosih pomeni 25 anod.

Na koncu kampanje smo dosegli zgolj 0,06-odstotni izmet.

Malo pred zadnjim ciklusom pečenja nas je zelo razveselilo sporočilo kolegov iz Slovaške, ki se je

Talumovih anod C in smo skrbeli, da je zaloga pečenih in zelenih Talumovih anod C v skladišču vedno v mejah planskih količin. Vse dodatno delo pri kalciniranju Slovalcovih anod je bilo opravljeno z istim številom zaposlenih kot pri običajni proizvodnji Talumovih anod C. Ob planiranih zastojih so delavcem pri Riedhammerjevi peči na pomoč priskočili tudi sodelavci iz proizvodnje zelenih anod. Skrbeli so za vezanje pečenih anod in pomagali pri drugih dodatnih opravilih, vezanih na pečenje Slovalcovih anod.

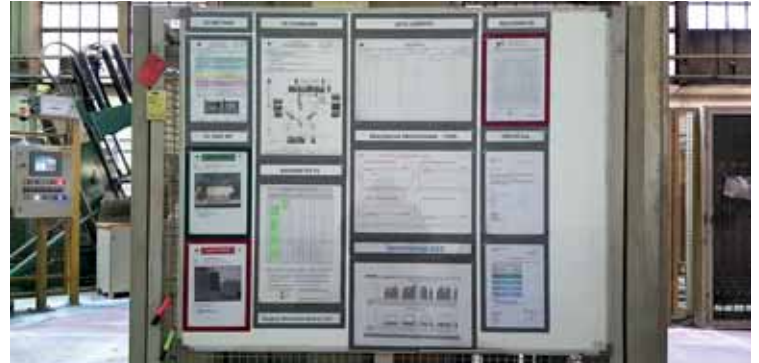
Ob tem moramo pohvaliti vse

glasilo: »Opažamo, da so naše anode, kalcinirane pri vas, boljše od tistih, ki so bile kalcinirane pri nas.« Takšna pohvala nam vliva dodaten optimizem za prihodnost. Ko bo ta prispevek objavljen, bo peč 2 v fazi zaustavitve, mi pa bomo pričakovali Slovalcovo ponudbo za kalcinacijo dodatnih 1000 kosov in dodatnih 500 ton specialnih ogljikovih materialov slovaškega in nemškega podjetja. □

Orodja za optimizacijo proizvodnje

Namen stalne optimizacije proizvodnje v PE Ulitki je doseganje zgornje ciljne razpoložljivosti strojev, torej povečanje celovite učinkovitosti delovnega procesa (OEE), in uvedba metode 5S, zato bomo v nadaljevanju opisali izvajanje teh dveh uvedenih metod. Metodi sta bistveno prispevali k večji razpoložljivosti naprav in s tem k večji produktivnosti, stabilizaciji procesov in obenem zmanjšanju stroškov zaradi zmanjšanja napak, posledično pa to pomeni manjši interni izmet in manj reklamacij kupcev.

Na kratkih jutranjih sestankih izvajamo monitoring zastavljenih kazalnikov procesa, v primeru odstopanj pa določimo ukrepe in definiramo aktivnosti z zadolžitvami posameznikov, da v določenem roku te ukrepe tudi izvedejo.

Komunikacijske table na posameznih strojih in napravah prikazujejo sistematični pristop k 5S in OEE.

**ŽELJKO PUKŠIČ, VANJA TUBIN,
TOMAŽ ZEMLJARIČ**

FOTO: MIRKO VESELIČ

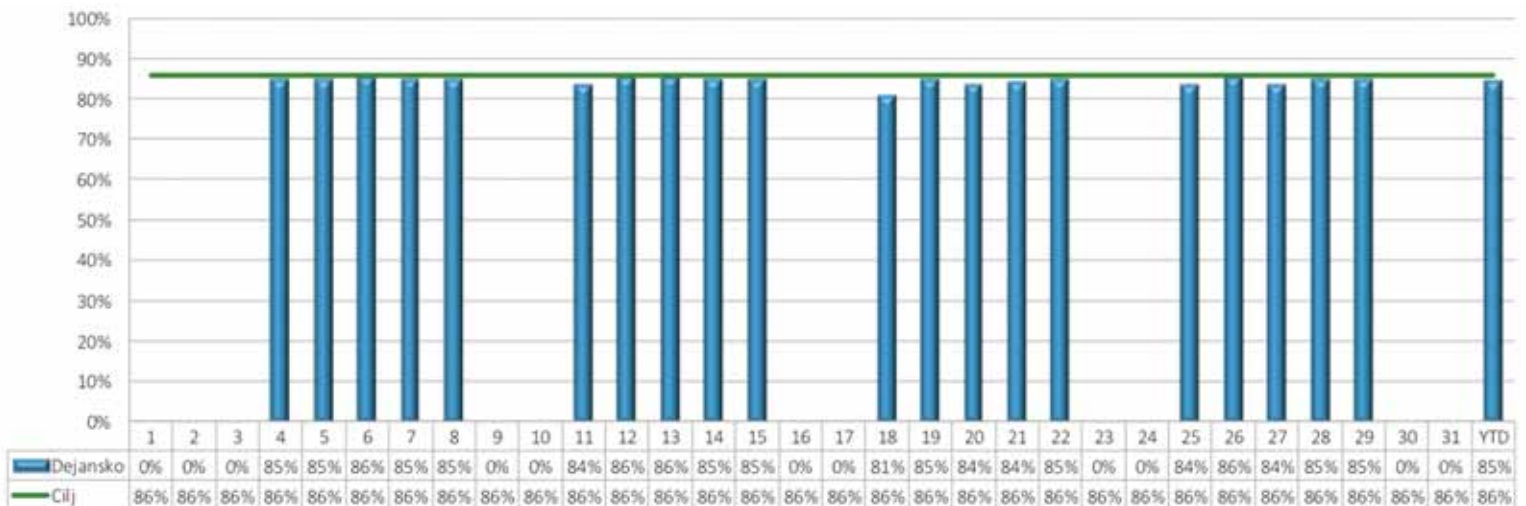
Metodi 5S in OEE nista projekt, ki bi ga začeli in po določenem času uspešno zaključili, ampak stalen miselni proces, ki ga je treba vzdrževati vsak dan posebej. To pomeni, da govorimo o trajnem projektu, ki se nikoli ne konča.

Metoda 5S se nanaša na organizacijo delovnega mesta in določa, kako urediti, organizirati in vzdrževati delovno mesto, da bo delovni proces potekal tekoče, učinkovito in s čim nižjimi končnimi stroški na enoto proizvoda. Čeprav je na prvi pogled metoda videti zelo preprosta, je njeno uvajanje velik izziv za vse zaposlene, ker se nanaša na spremembo organizacijske kulture, to pa zajema tudi spremembo vrednot. Stare navade je težko odpraviti, nove pa zahtevajo obilo volje in discipline. Pri nas seveda ni bilo nič drugače. Kar nekaj časa je

moralo preteči, da so se stvari začele premikati v zeleno oziroma zastavljeno smer.

Od kod ime metode? Gre za metodo petih korakov (besede zanje izvirajo iz japonsčine), in sicer:

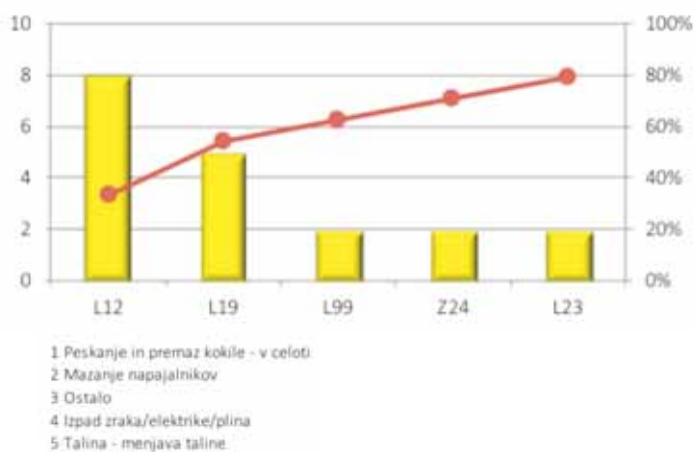
- razvrsti (*seiri*): prvi korak pri organiziranju delovnega mesta je odstraniti stvari, ki niso nujno povezane z delovnim procesom; to izboljšuje učinkovitost in povečuje produktivnost;
- sistematiziraj (*seiton*): drugi korak je opredeliti in urediti vse, kar poenostavlja delovne postopke; fokus je na racionaliza-

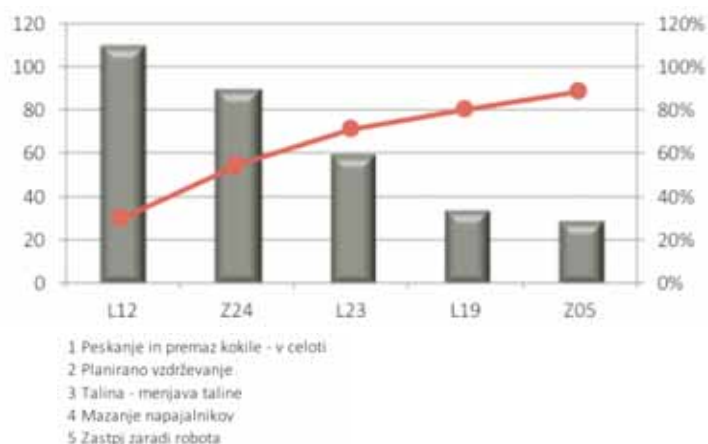
Mesečni pregled OEE (%)

Pareto diagram TOP 5 zastojev (frekv)

Pareto diagram TOP 5 zastojev (min)

V diagramih je prikazan primer izračuna: v realnem procesu to pomeni, da če lahko v neki časovni enoti teoretično proizvedemo 100 kosov, se to število pri 85-odstotnem OEE zniža na 85 dobrih kosov v enaki časovni enoti.

- ciji in optimalni izrabi prostora, procesov in virov;
- očisti (*seiso*): tretji korak je redno čiščenje in vzdrževanje; čisto delovno mesto je tudi varno in prijetno za delo;
- standardiziraj (*seiketsu*): četrti korak je stvari narediti učinkovite, jih poenostaviti in standardizirati; pregled in kontrola morata biti vizualno čim bolj enostavna;
- ohranjaj (*shitsuke*): peti korak je nenehno in disciplinirano vzdrževati doseženo stanje.

5S je v svojem bistvu zelo preprosta metoda, saj je treba delovno okolje samo očistiti, pripomočke za delo zložiti in nato to stanje vzdrževati na zeleni ravni. Stroški uvajanja te metode so torej zanemarljivi, obenem pa je dodana vrednost velika, to pa je tisto, kar danes šteje – čim več učinka s čim manj stroška. Vse je torej odvisno od našega načina razmišljanja, zato odprimo oči in glavo, da bomo lažje sprejemali nove ideje. Da ohranjamo zastavljeno, se izvaja monitoring urejenosti delovnega mesta vsak dan ob predaji vsake izmene na vseh delovnih mestih. Potekajo tudi tedenske presoje za 5S, ki jih opravljajo vodja proizvodnje, vodja sistema kakovosti (QS) in direktor.

Po sistematični in s tem uspešni uvedbi metode 5S v proizvodnjo smo prišli do naslednjih ugotovitev:

- dvignila se nam je kakovost ulitkov v proizvodnji,
- v očeh kupcev se je povečalo zaupanje do Taluma,
- z novimi potencialnimi kupci so dogovori o novih poslih po ogledu proizvodnje bistveno lažji,
- v procesu je manj motenj, posledica česar so stabilnejši procesi,
- v kombinaciji s tedenskimi usposabljanji je občutno padel delež izmeta v proizvodnji,

– znižujejo se tudi stroški v neposredni proizvodnji (vzdrževanja, izdelave ulitkov).

5S je v bistvu podpora drugim metodam, ki so namenjene za izboljšave procesov, kot so hitra menjava orodij (SMED), *just-in-time* (JIT), celična proizvodnja, celovito obvladovanje kakovosti (TQM), vitka proizvodnja (LEAN) in *six sigma*. Ni dovolj, da postane 5S ena izmed metodologij v podjetju, temveč je skoraj že nujno, da to postane del obstoječe organizacijske kulture. Le organizacije, ki si aktivno in iskreno prizadevajo nenehno izboljševati delovno okolje in delovne razmere, lahko uspešno in trajno izvajajo metodo 5S.

Metoda OEE (angl., overall equipment effectiveness) ali SU – celovita učinkovitost delovnega sredstva je metoda, s pomočjo katere izračunavamo dejansko razpoložljivost naprav ob upoštevanju treh kazalnikov, in sicer *razpoložljivosti, zmogljivosti in kakovosti*.

V praksi to pomeni, da operater na stroju vpiše v STP število proizvedenih dobrih kosov, število slabih kosov in vzroke za nastanek vsakega slabega kosa, čas in trajanje zastojev ter kategorijo in vzrok za vsak posamezen zastoj. Na podlagi teh podatkov izračunamo OEE, ki ga moramo upoštevati pri planiranju proizvodnje, saj se maksimalna kapaciteta proizvodnje zmanjša za OEE.

Metoda ima še več koristnih učinkov, saj lahko iz zbranih podatkov izluščimo še najpogostejše vzroke za nastanek slabih kosov, vidimo pa tudi najpogostejše vzroke za zastoje na napravah in tako lahko preventivno poskrbimo za zmanjšanje verjetnosti za nastanek slabih kosov ali za zastoje na napravah (pravočasno preventivno vzdrževanje). □

V naslednji številki časopisa Aluminij bomo predstavili izvajanje analize SMED – analize hitrih menjav orodij z metodologijo izvajanja v praksi.

»Metoda 5S bo uspešna le, če jo bodo spoštovali vsi zaposleni v organizaciji, od najvišjih do najnižjih hierarhičnih ravni v posameznih poslovnih enotah, na oddelkih ali področjih dela.«

Letna srečanja vseh sodelavcev

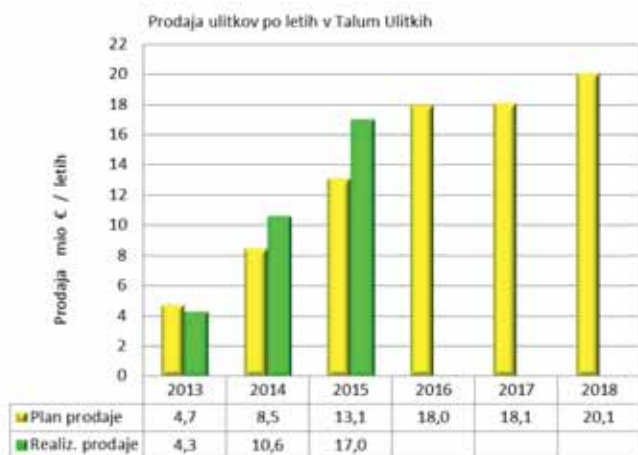
Prvega februarja 2016 smo pripravili že 6. polletno (letno) srečanje vseh sodelavcev v PE Ulitki. Praksa je pokazala, da so ta srečanja dosegla pravi učinek informiranja in razgovorov s sodelavci, saj lahko na srečanju sodelavcem predstavimo rezultate dela programa naše enote za preteklega pol leta oziroma za zadnje poslovno leto, prav tako pa predstavimo našo vizijo in strateške usmeritve za naslednja obdobja. Proces udejanjanja strategije je zasnovan dinamično, kar pomeni, da ga bomo v celotnem obdobju nenehno nadgrajevali in izboljševali.

MIRKO VESELIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

V jutranji predstavitvi so bili prikazani poslovni rezultati leta 2015, iz katerih je razvidno, da smo delali dobro, saj smo vse ključne kazalnike dosegli ali presegli (tabela 1). Predstavljen je bil obseg investicijske dejavnosti v letu 2015 in za leto 2016. Zajemal bo avtomatizacijo strege na mehanski obdelavi WB6, avtomatizacijo finalizacije ulitkov na dveh triosnih obdelovalnih stro-

jih, razvojne aplikacije za alternativne metode notranjega peskanja ulitkov, nabavo novega NTL5 LPM2 ter nabavo dodatnega livnega stroja za gravitacijsko nagibno litje KM6-9. Predstavili smo tudi aktivnosti za izboljšave in nadaljevanje doslej dobre prakse tudi v letu 2016 (metodi 5S in OEE, tedenske QS-delavnice z namenom analize vzrokov, vključujoč

metodo 5 × zakaj, tedenska obnovitvena usposabljanja po področjih, SMED-analizo hitrih menjav orodij). S temi aktivnostmi bomo še izboljšali kakovost proizvodov in optimizirali stroške poslovanja na programu ulitkov. Na srečanju je bil predstavljen tudi novi program VTL za litje ulitkov, njegov namen, obseg in dinamika rasti po letih.

Graf 1: Prikaz plana in realizacije prodaje po letih

CILJI TALUM PE Ulitki	Mera		2015	Index % 1-12 2015
Prihodki prodaje	mio €	real.	17,0	130%
		plan	13,1	
Količinska prodaja - ton	ton	real.	3.024	116%
		plan	2.610	
Novi proizvodi v serijski proizv.	št.	real.	9	150%
		plan	6	
Delež reklamiranih proizvodov	%	real.	0,94%	78%
		plan	1,20%	
Prihodki iz naslova novih proizvodov	mio €	real.	8,6	221%
		plan	3,9	
Delež količine KI - kak. izmeta	%	real.	7,4%	88%
		plan	8,4%	
Produktivnost zaposlenih	€/zap	real.	101.136	101%
		plan	100.575	
Inovativni predlogi	št/za	real.	0,74	106%
		plan	0,70	
Bolniška odsotnost (do 30 dni)	%	real.	3,68%	74%
		plan	5,00%	
Usposabljanje	ur	real.	48,6	162%
		plan	30,0	
Število zaposlenih	št	real.	188	125%
		plan	151	

Tabela 1: Prikaz plana in realizacije kazalnikov za PE Ulitki

Sodelavci iz PE Ulitki

Direktor PE Ulitki nagovarja sodelavce.

Načrtovalka razvoja kadrov Lilijana Ditrih nam je na nazoren in zanimiv način predstavila moč Talumovih vrednot: *spoštovanje in zaupanje, odprtost in sodelovanje, ustvarjalnost in podjetnost, znanje in odličnost, vztrajnost in zavzetost, skrbnost in odgovornost*. Te vrednote podpirajo strategijo, vizijo in poslanstvo in so gorivo, smer in motivator, ki nas vodi k skupnim ciljem.

V razgovoru o kulturi skupine Talum so bili izpostavljeni pomen dobre organizacijske klime, zadovoljstvo in zavzetost zaposlenih, organizacijska energija, moč

komunikacije in naše vedenje/vodenje.

Z vizijo, ki je slika prihodnosti naše organizacije, in strategijo PE Ulitki za obdobje 2016–2018 smo po področjih predstavili planirane aktivnosti na komercialnem, razvojnem, proizvodnem in QS-področju ter področju vodenja s ciljem, da bomo dosegali planirano prodajo in pričakovani donos ROS. Cilj do leta 2018 je doseči obseg prodaje preko 20 milijonov evrov na leto (graf 1).

Dnevni jutranji sestanki

TOMAŽ ZEMLJARIČ
FOTO: MIRKO VESELIČ

V letošnjem letu smo začeli z rednimi jutranjimi sestanki, ki trajajo okoli 20 minut. Na njih se zberejo tehnologi z vseh posameznih področjih, vodja področnega vzdrževanja in vodja priprave orodij ter skupaj z vodjo proizvodnje in tehnologom za kakovost pregledamo realizacijo proizvodnje v preteklih 24 urah. Pregledamo realizacijo zastavljenih ciljev glede na količino po operacijah in glede na kakovost. To pomeni, da skupaj pregledamo vse dogodke, ki odstopajo od pričakovanih vrednosti, in poiščemo vzroke bodisi za nedoseganje ciljnih količin na posameznih operacijah in delovnih mestih bodisi za povišan izmet. Vsak identificiran dogodek (neskladnost oziroma odstopanje od

normnega stanja) zapišemo v seznam ukrepov, pripišemo pa še predlog rešitve, odgovorno osebo in rok za zaključek aktivnosti. Seznam ukrepov dnevno ažuriramo in skrbimo za to, da »težav ne pozabimo«. Vsak morebiten problem moramo obravnavati hitro in učinkovito, saj naši kupci to od nas pričakujejo in zahtevajo. Vse opisane metode nam torej omogočajo, da probleme obravnavamo sistematično in pravočasno. V svetu ulitkov je tako, da se čas za spremembe ne meri v mesecih in letih, ampak v urah. V naši proizvodnji so spremembe stalnica. Da lahko uspešno sledimo vsem tem spremembam, pa je zasluga celotne ekipe v Ulitkih, saj je veriga še vedno močna toliko, kot je močan njen najšibkejši člen. □

Izjave sodelavcev

Tomaž Ajlec,
vodja projektov in tehnolog
za litje

V PE Ulitki sem zaposlen tri leta. Delam na področju razvoja. Sem vodja projektov in tehnolog za področje litja. Razgovori so zelo koristni, saj sodelavci pridobimo informacije o tem, kaj in kako delamo in kakšni so cilji za naprej. Uvedli smo tudi vsakodnevne kratke jutranje sestanke, na katerih analiziramo proizvodnjo v zadnjih 24 urah. Vsako sredo pa se dobimo sodelavci, ki delamo na posameznem področju – jaz na primer s sodelavci s področja litja. Na teh sestankih se pogovarjamo o problemih in jih rešujemo.

Marjana Zabukovšek,
posluževalka naprav

V PE Ulitki sem zaposlena dobro leto. Delam pri finalizaciji. Delo je naporno. Na srečanju zaposlenih sem že četrtič. Razgovori se mi zdijo zelo koristni, saj pridobim informacije in se s sodelavci pogovorim o stvareh, o katerih se med delovnim časom ne utegnem.

Branko Krajnc,
vodja litja

V PE Ulitki sem zaposlen osem let. Vsakoletno srečanje z zaposlenimi se mi zdi dobra ideja, saj nam vodstvo predstavi in pokaže stanje naše enote. Tako vidimo, kaj smo že ustvarili, kje smo trenutno in kaj nas še čaka. Na ta način pridobim veliko koristnih informacij. Potrebne bo še veliko vloženega truda vseh zaposlenih, če želimo, da se plan uresniči.

Na koncu srečanja smo izpolnili še anketo o organizacijski klimi s poudarkom na zadovoljstvu in zavzetosti zaposlenih v PE Ulitki. Rezultati ankete nam bodo pomagali pri nadaljnjem vodenju kolektiva.

Član uprave dr. Zlatko Čuš nam je predstavil smernice razvoja na ravni skupine Talum, obenem pa se je vsem sodelavcem PE Ulitki zahvalil za doseganje dobro delo in prispevek v skupini Talum. □

Sodelavci iz PE Ulitki na jutranjem sestanku

Krožno gospodarstvo

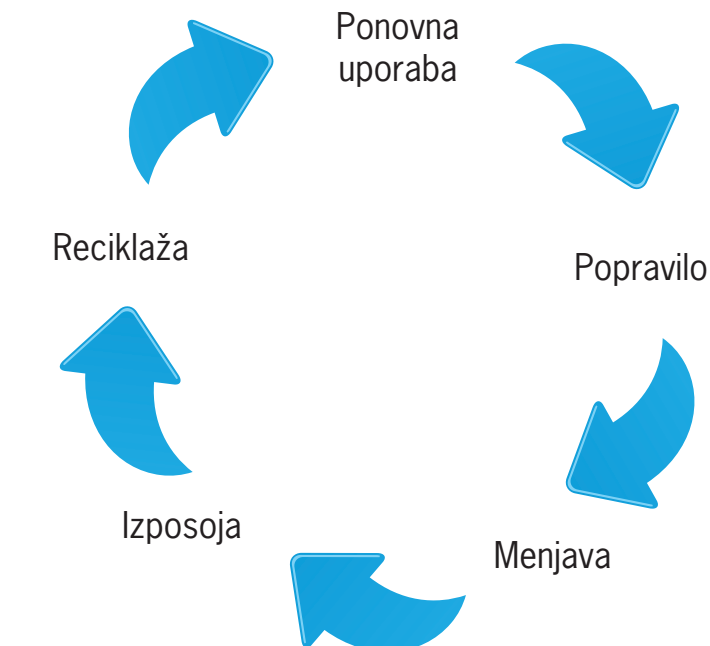
Vizija Evrope

Krožno gospodarstvo (ang. circular economy) je nov model, ki je nastal kot odziv na pritisk rastočega gospodarstva in potrošnje preko vseh meja. Usmerja se v preoblikovanje izdelkov in storitev, kroženje materialov, ponovno uporabo, popravila in recikliranje; temelji na uporabi energije iz obnovljivih virov, opušča nevarne kemikalije in znižuje porabo surovin. Svetovni princip ravnanja s surovinami v veliki meri še vedno temelji na linearni ekonomiji: vzemi, naredi in odloži. Recikliranje se pojavlja na koncu procesov, izdelujemo izdelke iz proizvedenih novih surovin, raven količin odpadkov in odlaganja je kronično visoka. Ali je evropska vizija krožnega gospodarstva pravi odgovor za konkurenčnejšo Evropo, ki bo zagotavljala primerno rast in blaginjo za svoje prebivalce?

DR. MARKO HOMŠAK

Kot izhodišče za razmišljanje naj navedemo nekaj ilustrativnih števil. Povprečni evropski avtomobil je parkiran ali išče parkirni prostor 92 odstotkov časa. Na celotni vrednostni poti zavržemo 31 odstotkov hrane, pisarne pa v povprečju ne uporabljamo od 50 do 65 odstotkov časa, celo med delovnim časom. Omenjeni trije sektorji bi po ocenah Ellen MacArthur Foundation do leta 2030 z upoštevanjem modela krožnega gospodarstva lahko prinesli 1800 milijard evrov prihranka neposredno pri materialih in

pri zmanjšanju stroškov še drugod ter posrednih učinkih takega pristopa. Avtomobilski sektor ima možnost prihraniti 370 milijard, prehranski 420 milijard, sektor gradbeništva pa kar 1010 milijard evrov. To je vsekakor priložnost za evropsko gospodarstvo in to dokazujejo tudi nekatera pomembna podjetja, ki so s svojimi projekti podprla vizijo krožnega gospodarstva: Renault, Toyota, Cisco, Honeywell, Dell, Amazon, Google, Philips. Aluminij lahko zaradi svojih specifičnih lastnosti v vseh treh sek-

torjih prispeva pomemben delež. To je ena izmed ključnih usmeritev in ciljev European Aluminium do 2030, ki želi, da Evropa ostane vodilna pri recikliranju aluminija. Podpiramo to, da je Evropska komisija še naprej konsistentna pri definiciji recikliranja ob dopolnjevanju zakonodaje za področje odpadkov; pri tem je količine reciklriranih materialov bolje spremljati po fazi sortiranja kot po fazi zbiranja. Pri doseganju cilja zapiranja krožnega toka surovin se Evropa sooča z nemalo težavami. Odlaganje odpadkov, ki jih je možno reciklirati, naj bi bilo v celoti prepovedano, v pre-

hodnem obdobju pa bo dovoljen 10-odstotni delež. Odpadni aluminij zapušča evropski trg možne nadaljnje predelave v količini milijon ton na leto, kar bi po drugi strani lahko pomenilo prihranek v višini porabe energije Latvije ali Luksemburga. Tudi Talum je že vpet v krožni tok sekundarnih surovin z določenim deležem, pri prihodnjem razvoju in načrtovanju proizvodov in izdelkov pa moramo imeti v mislih tudi njihovo vrnitev v krožni proces ponovne uporabe, predelave ali druge obdelave, saj s tem sledimo načelom trajnostnega razvoja podjetja in družbe. □

TALUM INŠTITUT

Prvi v Sloveniji do pooblastila

DR. MARKO HOMŠAK

Z uveljavitvijo nove Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (Ur. l. RS, št. 57/2015), se v skladu z Direktivo 2010/75/EU o industrijskih emisijah večja pozornost namenja vplivom industrijskih dejavnosti na stanje podzemne vode in tal na območju naprav. Tematiko smo predstavili že v lanski novembrski številki Aluminija.

Uredba določa, da vloga za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja po novem vsebuje tudi oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode ali izhodiščno poročilo. V tej zvezi je bil julija 2015 sprejet Pravilnik o obratovalnem monitoringu stanja podzemnih vod (Ur. l. RS, št. 57/2015), ki je določil nove, ostrejšje pogoje za izvajalce monitoringa stanja podzemnih vod.

Talum Inštitut je januarja 2016 kot prvi v Sloveniji pridobil pooblastilo MOP ARSO po tej novi zakonodaji. Izdano pooblastilo velja šest let. Z njim povezujemo podizvajalce različnih strok tako s področja hidrogeologije kot analitike iz domačih in tujih laboratorijev. Pooblastilo nam omogoča, da na trgu nastopimo tudi z omenjenimi storitvami. □

Usvajanje novih veščin – lotanje aluminija

V družbi Talum Izparilniki smo razširili svoj program storitev z dodelavo naših izdelkov, z lotanjem priključnih cevi na izdelkih iz nehladilniškega programa. V letu 2016 postaja to pomembnejša aktivnost, saj se nam obeta kar nekaj več količin teh proizvodov kot do sedaj.

FERDINAND ŠTRUCL
FOTO: FERDINAND ŠTRUCL

Pot do usvajanja te operacije ni preprosta. Šli smo skozi veliko faz. Ena faza je bila na primer hkratno lotanje z dveh strani, kar pomeni, da sta dva sodelavca grela mesto spoja vsak s svoje strani. Operacija je bila uspešna, a prepočasna. Zaradi potrebe po učinkovitejšem spajanju smo se udeležili izobraževanja pri avstrijskem Castolinu. Tam smo dobili prve smernice, kako nadaljevati, lahko pa smo tudi praktično preizkusili različne gorilnike in postopke. Po izobraževanju smo takoj nabavili nove dvojne gorilnike in začeli ogrevati s plinom in kisikom (prej smo to počeli samo s plinom), kar pomeni, da smo plošče ogrevali hitreje, operacijo pa je začel izvajati samo en delavec.

Veščine in sam postopek še vedno izboljšujemo in usvajamo, pripravljamo se na redno proizvodnjo dodelanih plošč, to pa pomeni poleg lotanja še razrez pri podizvajalcih (laser), preverjanje tesnosti, pakiranje in vso ustrezno logistiko.

Lotanje oziroma spajkanje aluminija je operacija, pri kateri ploščo in vstavljeno cev segrevamo na določeno temperaturo in ob pravem času (pri pravi temperaturi)

dodamo spajko, ta steče v notranjost in nastane trden spoj. Po končanem lotanju se plošča ohladi, območje lotanja pa moramo očistiti in odstraniti korozivno plast (posledica dodatne paste) okrog spoja.

Pri spojenih ceveh in ploščah prekušamo tesnost. To izvajamo na domači napravi za merjenje tlačnega padca s komprimiranim zrakom ali pa to opravijo v Gorenju, kjer izvajajo ta preskus v helijevi komori. Na zahtevo kupcev moramo namreč zagotoviti 100-odstotno tesnost naših izdelkov.

To dodelavo izvajamo na RB-ploščah za:

- kondenzatorje za proizvajalce toplotnih črpalk; ti kondenzatorji predstavljajo grelnik, ki se ovije okrog boilerja;
- absorberje za gretje tople vode;
- absorberje za hibridne fotovoltaične panele; ti absorberji se vstavijo na hrbtno stran panela in ga ohlajajo, s čimer povečajo produktivnost električne energije, z nastalo toplo vodo pa zmanjšajo rabo energije za proizvodnjo tople sanitarne vode ali drugih potreb po ogrevanju. □

Naprava za testiranje

Bili smo na sejmu Euroguss

Med 16. in 18. januarjem 2016 je v Nürnbergu potekal največji evropski sejem Euroguss, specializiran za promocijo livarstva s poudarkom na tlačnem livarstvu. Na sejmu je Talum na lastnem razstavnem prostoru uspešno predstavil svoje storitve in izdelke, mi pa smo tukaj strnili nekaj vtisov predstavnikov Taluma iz različnih delovnih okolij.

GREGOR JURKO
FOTO: DANICA HRNČIČ

Borut Kostanjevec, Talum Servis in inženiring, d. o. o. Predstavnik Taluma Servisa in inženiringa smo se v preteklem mesecu udeležili sejma Euroguss. Gre za sejem, ki že tradicionalno vsako drugo leto poteka v nemškem mestu Nürnberg in je s stališča iskanja novih poslovnih partnerjev za nas eden pomembnejših dogodkov. Letošnji sejem je bil za nas izredno uspešen. Stik smo navezali s 17 podjetji, s katerimi do nedavnega še nismo sodelovali. Gre predvsem za podjetja iz Nemčije, Italije in Češke, ki se ukvarjajo z livarstvom, nekatera pa spadajo tudi v sektor inženiringa. Neformalne sestanke smo opravili tudi s tremi aktualnimi kupci, ki so izrazili zadovoljstvo z našimi storitvami in hkrati govorili o priložnostih za sodelovanje v prihodnje.

Darko Vide, PE Ulitki

Na sejmu Euroguss 2016 smo predstavili Talumovo investicijo v tehnologijo visokotlačnega litja aluminija, ki je tehnologija prihodnosti. Tehnologija je bila razvita za avtomobilsko industrijo. Omogoča izredno kratke čase litja ter izredno visoko kakovost in sta-

bilnost procesa. Računalniško podprti sistemi in integracija v celico omogočajo, da delavec sam obvladuje celoten proces, od litja do obreza in peskanja. Trg tlačnega litja še vedno raste in to je priložnost za Talum, da pridobi pomembne kupce, ki nenehno iščejo nove igralce na tem stalno rastočem in zahtevnem trgu. Na sejmu smo uspešno predstavili načrte na prihodnost in interes obstoječih ter novih kupcev je bil velik. V treh dneh so se na našem sejmu predstavili nekateri novi

kupci, veliko pa je bilo predvsem znancev iz preteklosti. Kdor je enkrat okusil vse izzive in pasti tlačnega litja, ve, da je zaupanje v sposobnosti in znanje ključno merilo pri pridobivanju novih poslov. In posel še vedno delamo samo ljudje ... Vsekakor bo šele čas pokazal, kako učinkovit je bil nastop na sejmu, a sodeč po številu obiskov in aktivnostih na njem, lahko že danes ocenimo, da smo uspešno nastopili in prispevali nov kamenček k povečanju prepoznavnosti Taluma v svetu.

Gregor Jurko, PE Livarna

V Livarni se redno udeležujemo sejmov s področja livarstva, ker predstavljajo pomemben stik z obstoječimi kupci, obenem pa tudi najcenejšo pot do novih kupcev. Zame je najbolj pomembno, da pridobivam informacije s trga – o stanju konkurence, kupcev, gibanja premij, splošnih trendov v panogi in podobno. Pravčasna informacije je vredna zlata, kar se je še posebej izkazalo v zadnjih dveh letih, ko so se premije zelo hitro spreminjale. Tokrat so nas na Eurogussu obiskali številni kupci in marsikdo je bil presečen nad pestro paleto izdelkov in storitev, ki jih ponujamo.

Davor Pečnik, PE Ulitki

V Ulitkih štejemo predstavitve na strokovnih sejmih s področja livarstva za enega pomembnih vidikov promocije naše dejavno-

sti. Udeležba na teh sejmih zelo koristi pri povečevanju zavedanja o podjetju oziroma ustvarjanju podobe, vzdrževanju obstoječih kontaktov in vzpostavljanju novih, zagotavljanju prisotnosti na trgu, predstavitvi novosti, povečevanju zavedanja o ponudbi družbe Talum, izmenjavi in zbiranju informacij, spoznavanju o dosežkih in trendih v branži in podobno. Na strokovnih sejmih naše branže po Evropi se predstavljamo že od leta 2008, kot razstavljalci se udeležimo enega ali dveh podobnih sejmov na leto. Prireditve te vrste so zelo priročne tudi z vidika lažje izvedbe osebnih srečanj s ključnimi odločevalci podjetij, kamor bi radi prodrli. Običajno so urniki in destinacije teh oseb nabasani kot avtobusi v Indiji, do osebnega srečanja pa je zelo težko priti. Udeležba na takem sejmu je priložnost za srečanje na zanimivi in zanje lahko dostopni lokaciji, po pravilu se skoraj vsi takšnih sejmov tudi udeležijo in z veseljem odzovejo vnaprejšnjemu povabilu. Na koncu se vedno izkaže, da posel delamo ljudje, ne glede na matematično iz ozadja, zato so takšne priložnosti neprecenljive. Na Euroguss 2016 smo se v Ulitkih odpravili z naslednjimi cilji: število vzpostavljenih poslovnih stikov, zbiranje pomembnih tržnih informacij, analiza potreb in zahtev trga. □

Obisk predsednika Uprave Taluma Marka Drobniča na sejmu Euroguss

Znaten prispevek k večji zanesljivosti

TOMAŽ GODICELJ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Pogoni za toplo in hladno valjar-
no linije za ozki trak št. 2 so bili v
svoji prvotni izvedbi pred več kot
tridesetimi leti zasnovani za
proizvodnjo aluminijastega traku
iz čistega aluminija in za hitrosti
valjanja na topli valjarni do največ
15 m/min in na hladni valjarni do
največ 30 m/min. V zadnjih pet-
najstih letih so bili pogoni na obeh
valjarnah v smislu prestavnega
razmerja, moči elektro motorjev
in pripadajoče regulacije večkrat
posodobljeni. Z razvojem litja in
valjanja trših aluminijastih zlitin z
višjimi dodatki Fe, Si, Mn in dru-
gih legirnih elementov so po-
škodbe zobnikov na reduktorjih
obeh valjarn v zadnjih letih vedno
pogostejše.

S pomočjo nemškega proizvajal-
ca prvotne opreme Andritz
Sundwig smo leta 2014 izdelali

analizo obremenitev obstoječih
pogonov pri valjanju traku s tren-
utno najboljšimi mehanskimi
lastnostmi. Analiza je pokazala,
da obstoječi pogoni že dosegajo
maksimalne dovoljene obreme-
nitve, zato smo v začetku leta
2015 podpisali pogodbo za doba-
vo dveh novih reduktorjev.

Skladno s pogodbo je bila oprema
ob koncu leta 2015 pravočasno
dobavljena. Projekt je bil pod vod-
stvom vodje Jožeta Turka in ob
sodelovanju skupine sodelavcev
iz odvisne družbe Talum Servis in
inženiring v začetku letošnjega
leta uspešno zaključen. Linija za
ozki trak št. 2 od 14. januarja letos
spet redno obratuje.

Izvedba projekta pomeni znaten
prispevek k večji zanesljivosti
obratovanja linije za ozki trak št.
2, hkrati pa tudi priložnost za

Novi reduktor TV OT2

postopno povečevanje hitrosti
litja in valjanja ozkega traku.
Verjamem, da nam bodo razmere
na trgu rondelic že v bližnji pri-
hodnosti omogočile izvedbo ena-

kega projekta še na liniji za ozki
trak št. 1.

Vsem, ki ste sodelovali pri tem
projektu, čestitam za dobro oprav-
ljeno delo. ■

STRATEŠKI RAZVOJ

Izvajanje razvojnih projektov

Slovenija in EU spodbujata izvajanje svojih politik z razdeljevanjem javnih
sredstev, ki so namenjena različnim področjem in vsebinam. Za sredstva
se potegujejo tako zasebne kot javne pravne osebe.

MAG. BLAŽ TROPENAUER
FOTO: SRDAN MOHORIC

Pravila EU na splošno prepove-
dujejo državno pomoč (v različ-
nih oblikah, denimo nepovratna
sredstva, subvencioniranje obrest-
nih mer, davčne olajšave, jamstva
za posojila), ker bi lahko ne-
katerim podjetjem omogočila
prednost pred tekmeci in s tem
izkrivljala konkurenco. Z javnimi
sredstvi je dovoljeno pomagati
mikro in majhnim podjetjem,
spodbujati podjetništvo, spodbu-
jati vlaganja v raziskave, razvoj in
inovacije, pospeševati regionalni
razvoj, odpirati nova delovna

mesta, sofinancirati projekte,
usmerjene v energijsko in okolj-
sko učinkovitost. V Talumu se za
javna sredstva potegujemo pred-
vsem na področju razvojno-razi-
skovalne dejavnosti, na področju
izobraževanja in novih zaposlitev
in na področju pospeševanja
sodelovanja med podjetji in znan-
stvenoraziskovalnimi ustanova-
mi v Sloveniji in v EU.

V preteklem letu smo uspešno
zaključili kar nekaj projektov, ki
so jih sofinancirala različna mini-
strstva. Razpis za sofinanciranje

individualnega nastopa podjetja na mednarodnem sejmu v tujini se je končal tik pred letom 2015, ko smo od sofinancerja zanj prejeli 8.000 evrov. Februarja 2015 se je končal drugi KROP2013 (Krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih), s pomočjo katerega smo sofinancirali nove zaposlitve sedmih mladih strokovnjakov s področja strojništva, informatike, oblikovanja, kemijske tehnologije in ekonomije. Raziskovalni program dela je bil usmerjen predvsem na proučevanje litja aluminijastih ulitkov, tehnologijo izdelave izparilnih plošč za hladilno tehniko, strojogradnjo in razvoj ponudbe tehnološkega znanja, raziskave laboratorijskih metod širšega in delovnega okolja, informacijskih sistemov ter energijske učinkovitosti. V letu 2015 smo iz

naslova izvajanja tega projekta dobili povrnjenih 50 odstotkov stroškov in tako prihranili 80.000 evrov. Lansko leto smo uspešno zaključili aktivnosti v okviru dveh raziskovalnih vavčerjev, s pomočjo katerih smo dobili povrnjeno angažiranje strokovnjakov iz javnih znanstveno-raziskovalnih ustanov v skupni višini 75.000 evrov (50-odstotna stopnja financiranja). V okviru razpisanega projekta Parenzana magic je podjetje Kreativni aluminij v Izoli in Piranu uspešno postavilo pet vadbišč na prostem. Za razpisani projekt smo prejeli 49.360 evrov. Lani smo zaključili projekta prenove kompresorske postaje in izkoriščanja odpadne toplote iz kompresorjev. Za oba uspešno predstavljena projekta smo od sofinancerja GEN-i prejeli

100.000 evrov nepovratnih sredstev. Poudariti velja, da prinašata oba projekta tudi letni prihranek električne energije v skupni vrednosti 230.000 evrov oz. bi s prihranjeno energijo lahko napajali kar 800 gospodinskih odjemalcev. Tudi v kadrovske službi in hčerinskemu podjetju Talum inštitut so izpeljali nekaj razpisov, ki se nanašajo predvsem na nove zaposlitve dveh mladih inženirjev in kadrovske štipendije. S tega naslova je bilo lani prejetih 20.000 evrov.

V letu 2015 smo začeli snovati raziskovalne projekte, ki jih nameravamo letos prijaviti tako na nacionalni kot tudi evropski shemi sofinanciranja. Z Inštitutom Jožef Stefan smo se uspešno prijavili na razpis M-ERA.NET. Poglavitni cilj projekta COR_ID je

ciljano oblikovanje in sinteza novih hidrofobnih premazov s čimer bodo ulitki pridobili večjo korozijsko odpornost in daljšo življenjsko dobo, hkrati pa bodo manj obremenjevale okolje v primerjavi z obstoječimi prevlekami. V postopku je prijava na meddržavni razpis INTERREG. V tem okviru želimo razviti izparilno ploščo kot energijsko nadgradnjo obstoječih fasadnih panelov na stavbah. Projekt razvijamo v sodelovanju s Tehnično univerzo v Gradcu. V drugi polovici lanskega leta smo začeli intenzivnejše raziskave na področju optimalne izrabe katodnega odpada, ki nastaja pri razgradnji elektroliznih celic. Razviti želimo ekološko sprejemljivo trajnostno rešitev, ki bo omogočala visoko stopnjo izkoristka preostalega snovnega in energetskega potenciala. Projekt nameravamo vključiti v evropsko shemo financiranja HORIZON 2020. V okviru Pametne specializacije se bomo v letošnjem letu potegovali za javna sredstva za sofinanciranje optimalne uporabe sekundarnega aluminija v izdelavi zlitin in za sofinanciranje razvoja novih zlitin, površinskih zaščit in tehnologij za spajanje različnih materialov za potrebe avtomobilske in drugih industrij. □

KADROVSKA SLUŽBA

Metalurški tehnik – poklic prihodnosti

Na Srednji šoli Slovenska Bistrica (ŠŠSB) se bo s šolskim letom 2016/17 začel izvajati izobraževalni program metalurški tehnik. Program traja štiri leta, razpisanih je 28 mest, po zaključenem programu pa je izobraževanje mogoče tudi nadaljevati.

MATEJA HERGULA
FOTO: SRDAN MOHORIC

Program metalurški tehnik se vzpostavlja po dolgem času, kar kaže na to, da so se izobraževalne ustanove le začele zavedati, kako pomembna je metalurgija v slovenskem prostoru. Samo s kovinskopredelovalno industrijo se (po podatkih za leto 2013) ukvarja 2.865 podjetij, ki skupaj zaposlujejo 52.603 ljudi.

V Talumu imamo v okviru strate-

gije jasno zastavljene cilje, ki so usmerjeni v širitev proizvodnih programov, zato bomo tudi v prihodnjih letih zaposlovali nove sodelavce z metalurškimi znanji. Za mlade, ki se bodo odločali za pridobitev te izobrazbe, nameravamo razpisati pet kadrovske štipendije.

Štiriletni tehnični program po 20-letni prekinitvi ponovno daje možnost šolanja za pridobitev znanj, ki bodo tudi v prihodnje zelo iskana in zato bo tudi prihodnost mladih lahko lažja in svetlejša, taka, kot je aluminij. □

Treba se je postaviti v vlogo kupca

ANTON CEP
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Vstajam ob peti uri zjutraj. Iz Kočic do Taluma je približno 15 km, kar pomeni, da sem na delovnem mestu ob 5.45. V Talumu sem zaposlen 30 let – letos bom slavil jubilej.

Zadnjih šestnajst let sem zaposlen v družbi Talum Izparilniki in delam pri obdelavi izparilnikov. Zjutraj naš izmenski vodja najprej preveri, kakšno je stanje, in dodeli naloge za tisti dan. Izparilnike proizvajamo po naročilu. Obdelava posameznega izparilnika zajema več opravil. Najprej je treba kos aluminija zvaljati, nato se napihne, sledijo vzdolžni in prečni razrez, izsekovanje in kalibriranje. S tem pa izparilnik še ni dokončno narejen – gre za polizdelek, ki ga nato kupec še obdela. Delam pri vseh naštetih operacijah, zato moram obvladati več različnih opravil in imeti ustrezna znanja. Veliko operacij poteka robotsko in računalniško, zato moraš točno vedeti, katere parametre je treba vnesti v računalnik, da bo operacija pravilno delovala. Nastavitve vedno preveri izmenski vodja na vsakih sto kosov, pa

tudi sam še enkrat preverim, da so kosi brezhibni in da se ne pojavi kakšna napaka. Vsaka serija izparilnikov ima namreč lahko različne mere – glede na zahteve naročnika. Največji izparilniki v dolžino merijo 120 centimetrov, lahko pa so napihnjeni enostransko ali dvostransko.

Danes sem delal pri izrezu in pakiranju izparilnikov. Med pakiranjem opravljam tudi kontrolo. Vedno se poskušam postaviti v vlogo kupca, v smislu, na kaj vse bi bil on pozoren, ko bi preverjal kakovost kosov, ki jih je naročil. Zelo pomembno se mi zdi tudi področje inovativnosti. Na začetku so te sodelavci čudno gledali, če si dal kakšen inovativni predlog. Zbadali so te, da ti gre za denar. Zadnje čase pa je vedno več predlogov. Tisti, ki dela na nekem delovnem mestu, najbolje ve, kaj bi se dalo narediti bolje in hitreje.

Zdi se mi, da bi na področju izparilnikov že prej morali imeti ekipo, ki bi se ukvarjala samo z razvojem, tako pa smo imeli stalne kupce in smo obtičali. Zadnje čase se veliko dela pri tem. Mislim, da bi morali izparilnik obdelati tako, da bi ga kupec samo vstavil v svoj izdelek. Zdaj je izparilnik izdelan napol in kupca čaka še veliko dela. To bi pomenilo nadgradnjo.

Delo drugače poteka tako, da smo zaposleni odvisni drug od drugega, saj mora izparilnik skozi različne operacije. Kadar predolgo delaš pri eni operaciji, lahko postane delo tudi monotono, zato se vsake toliko časa menjamo, da operacije ne postanejo preveč rutinske. Kadar delo opravljaš rutinsko, narediš tudi več napak. Moje delo se konča ob 14. uri. □

Anton Cep

»Po žilah mi teče elektrika«

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Zlatko Širovnik,
vodja Elektroenergetike

Naš sodelavec Zlatko Širovnik se je nad elektriko navduševal že kot otrok in sanjal o tem, da bo to njegov poklic. Pot do tega ni bila lahka, saj je kljub družini, službi in gradnji v popoldanskem času obiskoval še šolo in jo z veliko volje in vztrajnosti tudi zaključil. Danes Zlatko Širovnik opravlja naloge vodje Elektroenergetike. V tem letu je pred njegovo ekipo velik izziv, saj bodo prenovili glavno stikališče, ki Talumu zagotavlja oskrbo z električno energijo že od leta 1954.

Bojda si se nad elektriko navduševal že v otroštvu. Je to res?

Čas otroštva je bil zanimiv. Doma smo imeli vinograd in nekaj zemlje, tako da sem staršem pomagal pri delu. Obiskoval sem osnovno šolo v Kidričevem in že v tistem času me je zelo pritegnila elektrika. Doma sem ves čas delal razne eksperimente. Kasneje sem celo namesto očeta priskočil na pomoč pri kakšnem popravilu, povezanem z elektriko, za kar so mi bili sosede hvaležni.

Te je kdaj streslo?

Ja, me je, a nikoli prehudo. Včasih sem kar s prstom preizkusil, ali je v kablu električni tok. Nikoli pa se nisem oprijel kabla, kajti v tem primeru te lahko zagradi krč in ne moreš razpreti dlani. To je nevarno.

Oče je bil zaposlen v Talumu, v kotlarni. Ti je kdaj pokazal, kje dela?

Spominjam se, da sem v času šolske prakse obiskal očeta v stari kotlarni in da je bil to zame izjemen dogodek. Njegovo delo je bilo povezano z agregati in čudil sem se vsem tistim instrumentom in napravam, ki so bile okoli nje. V prostoru je bilo zelo hrupno.

Okoli je bilo tudi veliko električnih stikališč, ki so vzbudila mojo pozornost, saj me je pritegnilo vse, kar je bilo povezano z elektriko.

Po pričakovanjih si šolanje nadaljeval na SERS-u. Kdaj si ga zaključil in kakšna je bila kasneje tvoja poklicna pot?

Po osnovni šoli sem se vpisal na Srednja elektro in računalniško šolo v Mariboru (SERS), in ko sem zaključil poklicno izobraževanje, sem imel željo, da bi se zaposlil v Talumu. Omogočili so mi opravljanje pripravništva v hali C, pod mentorstvom Franca Černejška. Halo C so v tistem času komaj odprli in vse je bilo novo. Delal sem kot električar in na tisto obdobje imam lepe spomine. Žal pa se po opravljenem pripravništvu v Talumu nisem redno zaposlil, čeprav sem si tega zelo želel. Oče se je upokojil leta 1991 in približno takrat se je v tovarni zaposlil brat. Nagovarjal me je, naj tudi sam pošljem prošnjo, da bom morda tokrat imel več sreče. Lahko bi se zaposlil v elektrolizni hali B, a sem imel glede tega nekaj pomislekov. V času prakse sem namreč delal v hali A in to je bila zame huda izkušnja, saj so bile razmere za delo slabe.

Seveda pa v tem času nisem bil brez zaposlitve. Delal sem vse mogoče, od tega, da sem bil pet let zaposlen kot prodajalec v kmetijski trgovini, do tega, da sem razvažal cvetje. Nato pa sem se zaposlil pri podjetju Skat in kot zunanji sodelavec slučajno delal tudi v trafodelavnici, kjer sem dodobra spoznal delo in sedanje sodelavce. 1. septembra 2001 pa so mi ponudili redno zaposlitev in tako sem tudi sam postal del ekipe, ki se je imenovala »visokonapetostna skupina«. Takrat se je začela moja poklicna pot v Talumu in dobil sem priložnost, da lahko delam to, kar me resnično veseli.

S čim se je ukvarjala »visokonapetostna« skupina?

Ukvarjali smo se s transformatorji, z 10 kV omrežjem, trafopostajami, s sistemom neprekinjenega napajanja z enosmerno napetostjo 22 V, revizijami in remontu elektroenergetske opreme ...

Ob delu si se tudi dodatno izobraževal, mar ne?

Zahvaliti se moram Talumu, saj so mi omogočili, da sem se lahko ob delu še dodatno izobraževal in si na ta način pridobil dodatna znanja. Najprej sem opravil Srednjo

tehnično šolo, nadaljeval sem na Elesovi višji strokovni šoli in nato uspešno zaključil še visokošolski študij na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko v Mariboru.

Je bil zate študij lažji, ker si imel že veliko praktičnega znanja?

Ko imaš za seboj že neko kilometrino, znanje in izkušnje, je veliko lažje študirati. Imel sem srečo, da mi je v tistem času ob strani stal zdaj že pokojni sodelavec Milan Žumbar, ki je imel veliko znanja s tega področja.

Kako pa si šolo usklajeval z družino in službenimi obveznostmi?

Je bilo kar naporno, ker sva z ženo v tistem času še gradila, a imel sem voljo in odločen sem bil, da zadevo speljem do konca. In sem jo! Ko se danes oziram nazaj, se tudi sam sprašujem, kako mi je vse to uspelo. Veliko šteje tudi podpora domačih, sodelavcev, prijateljev ...

Kaj spada med tvoje delovne obveznosti?

V zadnjih letih se je to področje zelo razširilo. Naša ekipa obvladuje področje celotne elektrike,

»Spominjam se, da sem v času šolske prakse obiskal očeta v stari kotlarni in da je bil to zame izjemen dogodek.«

ki jo porabi Talum, izvajamo nadzor nad sončnimi elektrarnami, centralnimi kompresorji, dizelskimi agregati za zasilno napajanje porabnikov z električno energijo, čistilnima napravama za elektrolizo C, črpališčem tehnološke vode na vodarni in nad zaprtimi hladilni sistemi. Pri tem gre za dva različna sistema, to sta IHS (indirektni hladilni sistem) in DHS (direktni hladilni sistemi). Nadzor pomeni zagotavljanje, da vse naprave in proizvodnja, povezane z vodo in elektriko, delujejo nemoteno in brezhibno. Glavno področje je seveda elektroliza C kot srce tovarne, v kateri skrbimo za pretvorbo izmeničnega električnega toka v enosmerni tok.

1. januarja 2016 smo začeli opravljati naloge glede na pridobljeni status zaprtega distribucijskega sistema, kar pomeni, da imamo enake pristojnosti in obveznosti kot vsa druga slovenska distribucijska podjetja. To je za nas velika odgovornost.

Vsi vemo, kaj za elektrolizo pomeni izpad elektrike. Imaš kakšno izkušnjo, ko je prišlo do izpada?

Pred nekaj leti se je to res zgodilo in moram priznati, da je bilo nape-

to. Elektroliza C je lahko brez električne energije največ dve uri – to je zgornja dovoljena meja.

Bili smo v sistemu izklapljanja, kar pomeni, da smo se po dogovoru z Elesom izklopili za dve uri, nato pa se ponovno priklopili. Tudi takrat smo torej transformatorje izklopili in jih po dveh urah ponovno priklopili. A takrat je prišlo do še enega – tokrat nenadzorovanega – izpada električnega toka. Stvar je bila sistemske narave, saj je delovala neka zaščita, ki je nismo predvideli. Tako smo porabili 17 minut, da smo našli napako in sistem znova priklopili. Peči so bile brez električne energije 2 uri in 17 minut, kar je največ, kar se je doslej zgodilo. V tistem času je zavladala panika, saj smo vedeli, da moramo čim prej vzpostaviti normalno stanje. Tedaj sem bil odgovoren za to področje in zame je bil to kar velik stres.

Glede na to, da si specialist za področje energetike, me zanima, kam bo po tvoje zavila pot razvoja alternativnih virov energije?

Če izhajam iz tistih virov, ki jih imamo ta trenutek realno na razpolago – glede na infrastrukturo –, potem je med njimi najbolj

čist vir energije, to je vodna energija. Kot alternativo v prihodnosti pa za naše podjetje vidim dograditev drugega bloka jedrske elektrarne v Krškem.

Kaj pa globalno gledano? Kateri vir bo po tvojem mnenju tisti, ki bo krojil našo prihodnost?

Mislim, da je prihodnost v fuziji. Če pri fisiji v jedrskih elektrarnah energijo proizvajajo s cepljenjem atomskih jeder, gre pri fuziji za zlivanje atomskih jeder, tako kot to poteka v središču Sonca. Pri zlitju lahkih jeder v težja se sprosti energija, ki je približno dvamilijonkrat večja od tiste, ki se sprosti pri kateri koli kemijski reakciji, in tudi štirikrat večja od tiste, ki se zgodi pri cepitvi urana. Pri fuziji nam je na voljo skoraj neomejena energija.

Prav zdaj poteka je zelo zahteven projekt zamenjave glavnega stikališča. Kako kot vodja gledaš na te aktivnosti?

Lansko leto smo začeli s projektom rekonstrukcije glavnega vstopnega stikališča v stikalnici. Postavljen sem bil za vodjo projekta, ki naj bi bil predvidoma

zaključen do konca tega leta. Pripravljalna faza je bila za ekipo zelo zahtevna, saj je bilo treba sprostiti obstoječe stikališče, nato pa ga prestaviti, da bomo stari del lahko porušili in zgradili novo stikališče. To je velik projekt, saj gre za vhodno oziroma najpomembnejšo transformatorsko postajo, ki je namenjena splošni rabi celotne tovarne in lastni rabi elektrolize C.

Projekt je bil nujen, saj stikališče datira v leto 1954 in nemoogoče je bilo dobiti nadomestne dele za njegovo vzdrževanje. Po informacijah proizvajalca (ABB, Švica) nikjer na svetu ne obratuje nobeno podobno stikališče. Le še redkokje na svetu deluje tako stara elektroenergetska oprema. Naša oprema je odslužila in njena obratovalna varnost je zelo zmanjšana. □

»Mislim, da je prihodnost v fuziji. Če pri fisiji v jedrskih elektrarnah energijo proizvajajo s cepljenjem atomskih jeder, gre pri fuziji za zlivanje atomskih jeder, tako kot to poteka v središču sonca.«

Najboljša alubara in fašenk v znamenju kurentov

11. dobrodelna obarjada na Ptuju

Letošnja dobrodelna obarjada je bila še posebej uspešna, saj so organizatorji našli več kot 5000 obiskovalcev, ki so pomagali zbrati sredstva za nakup avtomobila, prilagojenega za invalide, in nadkolske proteze. Avtomobil bodo podarili Danijelu Mološiču, ki je že od rojstva na invalidskem vozičku, protezo pa fantu, ki je zaradi bolezni ostal brez noge.

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: SRDAN MOHORIČ

ALEKSANDRA JELUŠIČ

Dobrodelnemu kuhanju obare se je, tako kot vsako leto, pridružila tudi ekipa Taluma, ki je letos »zažigala« s svojimi rdečimi predpasniki, okrašenimi s srebrnimi metulji kot simbolom lahkotnosti aluminija. Naši sodelavci Marjan Krošl, Tomaž Godicelj, Natalija Vindiš, Mirko Veselič, Franc Roškar in Franc Javernik, so dokazali, da skupaj resnično zmoremo skoraj vse, tudi skuhati najboljšo obaro, ki smo jo preimenovali kar v alubaro.

Tomaž Godicelj

Moram priznati, da sem bil na obarjadi letos prvič in mi je kar malo žal, da se tega dogodka nisem udeležil že kdaj prej. Vsekakor bom v bodoče na takšnih družabnih in humanitarnih prireditvah bolj reden gost. Tudi tokrat se je potrdilo, da so neformalna druženja s sodelavci izven rednega delovnega časa prijetna in pomembna. Glede svoji kuharskih veščin pa nimam kaj dosti povedati, razen tega, da

mocijo in prikaz dobrodelne note. Pokazali smo, da znamo stopiti skupaj in pomagati ter skuhati zmagovalno obaro.

Marjan Krošl

Na obarjadi sem bil prvič. Presenetil me je množičen obisk, očitno sta zvedavost in humanitarnost še prisotni med ljudmi. Talumova ekipa? Ravno pravšnja mešanica znanja, mladosti, lepote in izkušenj. Naša kuharja sta bila odlična in sta poskrbela za zma-

Od leve: Marko Drobnič, predsednik Uprave, in Talumova ekipa: Franc Roškar, Franc Javernik, Natalija Vindiš, Tomaž Godicelj, Marjan Krošl in Mirko Veselič

Letos se je dogodek preselil na dvorišče minoritskega samostana, kjer se je v kuhanju obare pomerilo kar 24 ekip. Za dobrodelnost sta se zavzela tudi častna gosta prireditve, predsednik RS Borut Pahor in guverner Zveze lions klubov Slovenije Branko Dolenc. Na koncu je komisija morala izbrati najboljšo obaro in se odločila kar za dva zmagovalca. Prvo mesto sta si tako delila Talum Kidričevo in Studio Saš. Tretje mesto je pripadlo Cestnemu podjetju Ptuj.

Čestitke naši zmagovalni ekipi.

so bolj skromne. Obare še ne znam pripraviti, jo pa rad pojem. Tokratna Talumova je bila odlična. Čestitke obema Francijema.

Natalija Vindiš

Na obarjadi sem bila letos prvič in prvič v vlogi kuharice alubare. Zame je pomenilo druženje, nova poznanstva, saj sem imela čast biti v enkratni ekipi. Po obiskovalcih sodeč, ki jih je bilo veliko, mislim, da smo se odlično ujeli in tako s pozitivno energijo »zabavali« vse. S prisotnostjo na tem družabnem, kulinaricnem in humanitarnem dogodku za Talum pomeni pro-

govorno obaro, preostali člani pa za vzdušje in postrežbo obiskovalcev. Ti so od našega »štanta« odhajali precej zadovoljni, prenekateri pa je bil hitro nazaj ...

Obisk kurentov

Talum v času pusta že tradicionalno obišejo kurenti orači in vetrovniki.

Prvi, ki so Talumu zaželeli vse dobro, so bili kurenti orači, ki so nas obiskali v petek, 5. februarja 2016. Na pustni torek, 9. februarja 2016, pa so prišli zimo odganjati tudi kurenti vetrovniki. V upravno stavbo so s svojimi zvonci in

poki biča prinesli pustno vzdušje. K temu so svoje dodali še sodelavci, ki so se za en dan skrili za masko in na ta način počastili pust. Kurenti niso odšli praznih rok, saj smo jim simbolično podarili rdeče robce in jih za popotnico povabili, naj še naprej, po starih šegah in navadah, odganjajo zimo in nas prihodnje leto znova obiščejo.

Talum je s tem še enkrat dokazal, da spoštuje tradicijo kraja in da jih s svojimi dejanji neguje in spodbuja. □

Talumova ekipa skuhalo najboljšo alubaro.

Korant – Orači, Kidričevo

Kurenti etnografskega društva Vetrovniki iz Kidričevega

KADROVSKA SLUŽBA

Gospodarstvo in šolstvo združila moči

Uspešno sodelovanje med gospodarstvom in izobraževalnimi ustanovami je ključno za oblikovanje izobraževalnih programov. Mladim dajejo znanja, ki jih delodajalci iščemo in so tako imenovana pot do kasnejših zaposlitev.

DARJA VODUŠEK VTIČ
ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ
ALEKSANDRA JELUŠIČ

Ker se v skupini Talum srečujemo z izzivi zaposlovanja tehničnih profilov, smo letošnji, 5. Dan praktičnega prikaza poklicev nadgradili z vključitvijo predstavitve izobraževalnih programov Strojne šole Ptuj. Strojna šola se je kot vedno z veseljem odzvala. Več kot 50 osnovnošolcem in njihovim staršem smo predstavili delo zidarja, mehatronika operaterja, strojnega mehanika, varilca, električarja obdelovalca kovin ter CNC-operaterja in livarja. Predstavitve naših sodelavcev so s svojimi izobraževalnimi izkušnjami dopolnili učenci Strojne šole Ptuj. Tudi tokrat je bilo med udeleženci slišati, da si niso znali prav predstavljati, kako lahko poteka določeno delo. Med njimi je bilo tudi nekaj takih, ki so bili v Talumu prvič. Bili so pozitivno presenečeni nad izredno urejenostjo in čistostjo ter veliko avtomatizacijo naših procesov. Na to smo talumovci zelo ponosni. Verjamem, da smo s prikazanim marsikomu olajšali odločitev o izbiri izobraževalne poti in da se bomo s katerim od teh mladih še srečali tukaj v Talumu.

Mihael Hameršak,
direktor družbe Talum Servis
in inženiring

Dan praktičnega prikaza poklicev smo organizirali, da bi poklice tehnične stroke približali mladim in njihovim staršem in jim, upam, olajšali težko, a ključno življenjsko odločitev, kaj si v življenju želijo početi in s kakšnim delom se želijo preživljati. Žal se tehnični poklici še vedno zdijo povprečnemu državljanu Slovenije manj privlačni, čeprav velik del razvoja človeštva temelji prav na razvoju tehnike. Velik odziv osnovnošolcev in njihovih staršev me navdaja z optimizmom, saj kaže na to, da postajajo tehnični poklici v družbi privlačnejši.

Prepričan sem, da ima okolje, v katerem živimo, največjo razvojno priložnost prav na področju tehnike.

Branko Vogrinec,
sodelavec

V soboto so tudi nas na Gradbenem vzdrževanju obiskali bodoči srednješolci, saj se bodo morali v kratkem odločiti, kam jih bo vodila nadaljnja pot in kaj bi želeli početi v svojem življenju. Za mlade je to kar precej težka odločitev, zato je vsaka informacija o poklicu, za katerega se mladi vsaj malo že zanimajo, zelo dobrodošla – še posebej, če lahko vidijo, kaj se zares dela v tem poklicu, na podlagi videnega pa se tudi lažje odločijo. S sodelavcem Borisom sva jim predstavila poklic zidarja šamoterja. Praktično sva jim prikazala izdelavo opaža iz stiropora, materiale, ki se uporabljajo v šamoterstvu, in jih seznanila z delom zidarja šamoterja, ki dela skoraj vsak dan kaj novega in po svoje zanimivega. Tudi sami so se lahko preizkusili pri rezanju stiropora z žarilno nitko. Veseli me, da je bilo kar nekaj vprašanj o tem poklicu. Naj ponovim vprašanje, ki je bilo postavljeno kar nekajkrat in ki mi ga večkrat postavi tudi kdo zunaj »fabrike«, in odgovor nanj:

Kakšno vlogo ima zidar v proizvodnji aluminija? Brez dobre obzidave v elektroliznih in livarskih pečeh, ki jo izvede zidar šamoter, ne bi bil proizveden niti kilogram aluminija, zato ima poklic zidarja šamoterja v proizvodnji veliko vlogo.

Srečko Cajnko,
sodelavec

Po mojem mnenju je odločitev Taluma, da izvede praktičen prikaz poklicev, za osnovnošolce zelo dobra, saj so na ta način imeli priložnost spoznati delo orodjarja, električarja, varilca, mehatronika in zidarja. Ta spoznanja jim bodo v pomoč pri odločitvi o nadaljnjem šolanju za katerega izmed teh poklicev.

Dejan Poplatnik,
sodelavec

Peti dan praktičnega prikaza poklicev je potekal po pričakovanjih. Predstavljal sem poklic mehatronik operater. Učenci so se seznanili z deli, ki jih lahko po končanem šolanju za mehatronika opravljate. Praktično sem jim predstavil testni pult za preizkus prebijalno-dozirne enote (PDE), ki zajema vse elemente, s katerimi se mehatronik pri svojem delu srečuje. Učenci so spoznali, kaj pomeni računalniško podprto krmiljenje določenega stroja ali naprave. Izpostavil sem tudi obnovo stiskalnice. Učenci niso imeli veliko vprašanj, saj se s poklicem v praksi še niso srečali in še ne vedo, kaj pričakovati. Več vprašanj bi se najbrž pojavilo, če bi sami že opravljali določena dela in bi imeli oblikovano predstavilo o tem, kako stvari potekajo v praksi.

Janja Kozel,
dijakinja 1. letnika Strojne šole
Ptuj

Očetu sem vedno rada priskočila na pomoč pri kovaških opravilih ali pri popravilu strojev. Sem ena izmed štirih dijakov Strojne šole Ptuj, ki smo se udeležili 5. Dne praktičnega prikaza poklicev. Delavci v Talumu so mi pokazali CNC-stroj. V prihodnosti bi želela delati na takšnem stroju ali pa bi se ukvarjala s konstruiranjem. Če bom imela možnost, bi v Talumu z veseljem opravljala obvezno prakso in se kasneje zaposlila.

Stanko Kostanjevec,
Strojna šola Ptuj

Na Šolskem centru Ptuj sem skupaj z ožjo skupino sodelavcev zadolžen za promocijo programov in poklicev, za katere izobražujemo na Strojni šoli. Talumov 5. Dan praktičnega prikaza poklicev, ki smo ga organi-

zirali skupaj, je odličen. V prihodnosti je treba to povezavo negovati in morda še nadgraditi. Naše dijake smo seznanili z aktivnostmi in štirje predstavniki so tudi sodelovali pri izvedbi. Janja Kozel, Patrik Lampret, Dominik Lampret in Tomi Zajšek so namreč dijaki, ki so v Talumu zastopali štiri področja: orodjarstvo, strojno ključavničarstvo, mehatroniko in varilstvo. Kot vidite, imamo med njimi tudi dekletke, ki se izobražujejo za strojne tehnike. Prepričan sem, da bodo ti dijaki v prihodnosti prekaljeni strojniki. Veseli smo, da se v programe strojništva tudi sicer v zadnjem času vpisuje vse več deklet.

Bojan Lampret,
ravnatelj Strojne šole Ptuj

Povezavo med šolstvom in gospodarstvom vidim kot odličen način, da nekaj spremenimo na bolje. Mi, ki smo del izobraževalnega sistema, veliko časa preživimo z mladimi, ki bodo že jutri vaši zaposleni in del vašega kolektiva ter odgovorni za uspešnost družbe. Takšne povezave morajo postati kontinuirane in trdne. Starši morajo videti celoten paket naših storitev – od tega, kako priti do določenih znanj in izobrazbe, do možnosti zaposlitve.

Adi Pobljšaj,
oče osnovnošolca

Sin obiskuje deveti razred Osnovne šole Antona Ingoliča v Spodnji Polskavi. Za dan praktičnega prikaza poklicev sem izvedel od prijatelja. S sinom sva se odločila, da si ogledava tovarno in kakšni so posamezni poklici v praksi. Pridobiti sva si želela tudi informacijo o možnosti pridobitve kadrovske štipendije in možnosti zaposlitve. Ogled tovarne je zelo zanimiv.

Alen Pobljšaj,
učenc 9. razreda OŠ

Hodim v deveti razred osnovne šole. Po zaključku se bom vpisal na Srednjo elektro-računalniško šolo v Mariboru. Veseli me računalništvo in v prihodnosti bi se rad ukvarjal s programiranjem. Tudi delo na CNC-stroju se mi zdi zanimivo. Zaposlitev v tovarni bi bila zame izziv.

Janja Kozel

Stanko Kostanjevec

Bojan Lampret

Učenci in njihovi starši na ogledu v proizvodnji

KADROVSKA SLUŽBA

Naši štipendisti

DARJA VODUŠEK VTIČ
ALEKSANDRA JELUŠIČ
 FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V Talumu postaja že tradicionalno, da naše štipendiste povabimo na letno srečanje. V šolskem letu 2015/16 štipendiramo 37 dijakov in študentov. Aktivno vključevanje v delovno okolje že v času šolanja je pozitivno tako za delodajalce kot za štipendiste. Delodajalci na ta način še bolj spoznavamo sposobnosti potencialnih bodočih sodelavcev, za mlade pa je to priložnost za spoznavanje delovnih okolij in pridobivanje prvih delovnih izkušenj pri delih, za katera se usposablajo. Mladi, ki sprejmejo kadrovske štipendije, pokažejo dodatno mero odgovornosti in razmišljanja o svoji prihodnosti, saj s pridobitvijo štipendije ne pridobijo samo ugodnosti in mesečne finančne pomoči, ampak tudi nekatere obveznosti in odgovornosti. Že pri pridobitvi štipendije opravijo podobne aktivnosti, kot če bi se zaposlili. Za marsikoga je to prvi tak razgovor in še ena dodatna preizkušnja. Tisti, ki so štipendijo dobili, so jo dobro opravili. S štipendisti se srečamo na letnem srečanju, med letom pa se vključujejo tudi v

Franc Planinc,
oče osnovnošolca

Za dogodek smo zvedeli v šoli, saj je bil na oglasni deski izobešen plakat. V Talumu sem nekoč sicer že bil, a je vedno zanimivo pogledati, saj tudi sam izhajam iz kovinarske branže.

Gašper Planinc,
učenc 9. razreda OŠ

Hodim v OŠ Majšperk in želim se izšolati za strojnega tehnika, zato se bom vpisal na Strojno šolo. Najbolj me zanima področje konstruiranja. Tudi v šoli sta mi najbolj všeč matematika in fizika.

Nataša Novak,
mami osnovnošolca

Za 5. Dan praktičnega prikaza poklicev smo izvedeli v šoli, od učiteljev. Sama sem tokrat prvič v Talumu.

Alex Toplak,
učenc 9. razreda OŠ

Obiskujem deveti razred OŠ Destrnik. Zanimajo me področja, kot so avtomehanika, mehatronika in elektro področje. Na ogledu Taluma je name največji vtis naredila elektro delavnica. ▣

delovna okolja, kjer opravljajo obvezno prakso ali počitniško delo pri delih, za katera se usposablajo. Na nas je, da jim pomagamo pri vključevanju v delovno

okolje in jim predajamo teoretična in praktična znanja.

Seznam štipendistov po smereh v šolskem letu 2015/16

Strokovna izobrazba	Število
mehatronik operater	3
oblikovalec kovin, orodjar	6
avtoserviser	1
dipl. inž. strojništva (VS)/1. bol. st.	1
dipl. inž. str. (UN)/1. bol. st.	1
dipl. inž. elektroteh. (UN)/1. bol. st.	1
dipl. inž. elektroteh. (VS)/1. bol. st.	2
dipl. inž. materialov (UN)/1. bol. st.	3
dipl. inž. tehn. varstva	1
dipl. inž. gradb. (VS)/1. bol. st.	1
dipl. fin. matem. (UN)/1. bol. st.	1
mag. inž. str./2. bol. st.	9
mag. gosp. inženirstva/2. bol. st.	1
mag. ekonomije/2. bol. st.	1
mag. inž. elektrotehnike/2. bol. st.	3
mag. inž. metal. in mat./2. bol. st.	1
mag. inž. rač. in infor. tehnol./2. bol. st.	1
Skupaj	37

Talumovi štipendisti na srečanju

Štipendisti na uradnem delu srečanja

Na kratko predstavljamo štipendiste

Darja Vodušek Vtič je povedala, da je 2. septembra 2015 dopolnila 13 let delovne dobe v Talumu. Ni bila kadrovska štipendistka. Študirala je sociologijo. Vsi okoli nje, razen staršev, so ji razlagali, da naj gre raje študirat ekonomijo, ker kot sociologinja ne bo nikoli dobila službe. Želela je delati z ljudmi, zato je vztrajala na svoji poti in šla študirat sociologijo, kadrovskega menedžmenta. S Talumom je prišla v stik tako, da je pisala diplomsko nalogo. Tudi na ta način je možno vzpostaviti prvi stik. Pri pisanju diplomske naloge je spoznala ekipo in ekipa je spoznala njo. Imela je to srečo, da je bila leta 2002 povabljen, da postane del te ekipe.

Uroš Barič

Obiskuje Elektro in računalniško šolo Ptuj, smer mehatronik operator. Lani je opravljal obvezno počitniško prakso. Njegov hobi je predvsem igranje igrice. Tega, na katerem delovnem mestu bi po zaposlitvi rad delal, še ne ve dobro. Meni, da bi bilo lepo delati

na delovnem mestu, na katerem je čez poletje opravljal prakso.

Tadej Kamenšek

Obiskuje Elektro in računalniško šolo Ptuj. V prostem času rad kolesari.

Sandi Munda

Obiskuje 1. letnik Fakultete za strojništvo, podiplomski študij (2. stopnja), program Inženirsko oblikovanje izdelkov. V podjetju Talum je že dvakrat opravljal prakso, in sicer kot strojni tehnik v družbi Talum Servis in inženiring (en mesec) in kot bodoči inženir strojništva v PE Ulitki (en mesec in pol). Leta 2014 je v družbi Talum Servis in inženiring opravljal tudi študentsko delo (dva meseca). V prostem času se ukvarja s tekmovalnim gasilstvom, tekmovalnim nogometom. Želi se zaposliti v družbi Kreativni aluminij.

Matjaž Ivančič

Obiskuje Strojno šolo na Ptuj. Med počitnicami je v Talumu opravljal obvezno prakso. V prostem času pomaga na kmetiji in rad »pošraufa« kakšen stroj. Želi si delati v delavnici, kjer vzdržujejo stroje.

Niko Rojko

Je študent 2. stopnje na Fakulteti za strojništvo v Mariboru. S Talumom se je prvič srečal leta 2014, ko je delal prek študentskega servisa v PE Livarna, nato pa lani v PE Ulitki. V PE Ulitki je delal kar 6 mesecev in s tega področja je tudi tema njegove diplomske naloge. Njegovi hobiji so: igranje diatonične harmonike, folklor, je igralec v amaterskem gledališču. Po končanem šolanju pa bi se rad zaposlil v PE Ulitki, in sicer na področju mehanske obdelave ali morda pri kontroli kakovosti (odvisno od potreb podjetja).

Matic Matjašič

Obiskuje tretji letnik Elektro in računalniške šole na Ptuj, smer mehatronik operator. V Talumu je že dvakrat opravljal počitniško prakso, lansko leto pa je opravljal tudi obvezno šolsko prakso, ki je trajala dva meseca. Na šolski praksi je pri nas tudi zdaj, in to do konca maja. Prakso je doslej vedno opravljal v družbi Talum Servis in inženiring. Po koncu šolanja se želi zaposliti v Talumu, in če bo možno, na delovnem mestu, na katerem opravlja prakso – torej v družbi Servis in inženiring.

Posebnih hobijev nima. V prostem času se družijo s prijatelji.

Alen Auer

Izobražuje se za poklic gospodarskega inženirja na Fakulteti za strojništvo v Mariboru. Obiskuje 1. letnik magistrskega programa. V Talumu je že dve leti zapovrstjo opravljal študentsko delo v proizvodnji. V prostem času se ukvarja s športom, po končanem šolanju pa se vidi v komercialnih vodah – na tem področju pravkar nabira izkušnje v okviru obvezne prakse.

Martina Venta

Obiskuje 1. letnik magistrskega študija na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru, smer Management marketinga. V Talumu še ni opravljala študentskega dela, niti prakse. Letos bo pri nas prvič opravljala prakso. Zanima jo področje odnosov z javnostmi (PR), zato največ prostega časa nameni PR-ju prek socialnih omrežij. Veliko se družijo s prijatelji in obiskuje najrazličnejše konference, na katerih poskuša najti navdih za nove ideje. Po koncu šolanja bi se rada zaposlila v Talumu in delala na marketinškem področju. □

»Mladi, ki sprejmejo kadrovske štipendije, pokažejo dodatno mero odgovornosti in razmišljanja o svoji prihodnosti, saj s pridobitvijo štipendije ne pridobijo samo ugodnosti in mesečne finančne pomoči, ampak tudi nekatere obveznosti in odgovornosti.«

Kako se znebiti nadležnega kašlja

V preteklosti so si ljudje ob raznih boleznih pomagali z rastlinami in domačimi zdravili, ki so si jih sami pripravili. Nekaj časa so bila domača zdravila skoraj v pozabi, zdaj pa se veliko ljudi spet odloča za naravne načine zdravljenja. V okviru skrbi za zdravje smo se odločili, da bomo v Aluminiju objavljali članke, kako si lahko doma pripravimo rastline in si simptome bolezni lajšamo z zelišči z domačega vrta ali z rastlinami, ki jih lahko sami naberejo na travniku.

JOŽICA JUNGER

POVZETO PO: [HTTP://VIZITA.SI/CLANEK/BOLEZNI/NASVETI-ZA-ZDRAVLJENJE-NADLEZNEGA-KASLJA.HTML](http://vizita.si/clanek/bolezni/nasveti-za-zdravljenje-nadleznega-kašlja.html)
[HTTP://MOJALETA.SI/CLANEK/S-TEM-SUPER-RECEPTOM-BOSTE-ZARES-ODPRAVILI-KASELJ-IN-ZDRAVILI-BOLEZNI-DIHAL](http://mojaleta.si/clanek/s-tem-super-receptom-boste-zares-odpravili-kašelj-in-zdravili-bolezni-dihal)
 FOTO: SPLET

Nad kašelj z domačimi zdravili

V teh hladnih dneh marsikoga napade silovit kašelj. Ta je lahko suh ali produktiven, kar pomeni, da izkašljujemo tudi sluz. Če kašljanje ne spremlja kakšne resnejše bolezni, si lahko poskusimo s kakšnim doma pripravljenim naravnim zdravilom pomagati kar sami.

«Če kašelj traja od dva do osem tednov, govorimo o akutnem kašlju. Kadar pa traja več kot osem tednov, gre za kronični kašelj,» pojasni družinska zdrav-

nica **Lili Ločniškar, dr. med.** Pri kroničnem kašlju je treba čim prej obiskati zdravnika. S pregledom pa ni dobro odlašati tudi v naslednjih primerih:

- če kašelj po kakšnem tednu dni ni nič blažji ali če se celo stopnjuje;
- če je kašelj tako močan, da ponoči ne moremo spati;
- če poleg tega, da kašljamo, tudi težko dihamo in smo brez sape;
- če opazimo, da je frekvenca dihanja povečana (za primerjavo: običajna frekvenca dihanja pri odraslem je od 12 do 16 vdihov na minuto);
- če ima kašelj podoben zvok, kot je lajež psa (v tem primeru gre namreč lahko za tako imenovani oslovski kašelj);
- če kašelj spremlja povišana telesna temperatura, kajti v tem primeru je velika verjetnost, da je kašelj spremljajoči znak kakšnega virusnega obolenja;
- če bi bil vzrok kašljanja lahko tujek v dihalnih poteh;
- če v izkašljani sluzi opazimo tudi kri, kajti to je lahko znak pljučnice, bronhitisa, pljučnega edema, celo pljučnega raka;
- če opazimo, da so roke, obraz, jezik rahlo pomodreli.

Recept:

Trdovraten kašelj je včasih zelo nadležen, ne pomagajo niti zdravila. Zato preizkusite ta učinkoviti recept. To zdravilo pozdravi kašelj in tudi druge pljučne bolezni.

Zlato naravno zdravilo so uporabljali že naši predniki. Potrebujemo le zelje in med!

List surovega zelja za nekaj minut potopimo v vrelo vodo, da postane topel in mehak. Nato ga damo na papirnato brisačko in ga po eni strani namažemo z medom. Stran z medom si položimo na gole prsi, nato pa se pokrijemo s toplo brisačo in še z odejo. Najbolje je, da tak obkladek naredimo zvečer, saj ga lahko imamo celo noč. Zjutraj oblogo odstranimo in se umijemo s toplo vodo. Dobro se obrišemo in toplo oblečemo. Postopek ponavljamo vsak večer, dokler ni bolje.

Pri bronhitisu traja zdravljenje teden dni, pri drugih boleznih dihal pa zdravljenje izvajamo, dokler je treba.

Če kašelj ni nevaren in ne zahteva posebnega zdravljenja, bo zdravnik verjetno naročil, da je treba piti zadosti toplih napitkov in počivati.

Kašelj lahko povzroči virus ali bakterija

Kašelj najpogosteje spremlja virusna in bakterijska obolenja (predvsem dihal). Običajno se pri virusnih okužbah dihal pojavi suh kašelj, pri katerem ne izkašljujemo nikakršne sluzi, običajno pa je zelo dražeč in naporen. Ker se bolnik zelo napreza, ga pogosto bolijo trebušne mišice in mišice prsnega koša. Pri bakterijskih okužbah je kašelj običajno produktiven, kar pomeni, da bolnik izkašljuje sluz.

Od tega, kaj povzroča kašelj, je odvisno tudi zdravljenje. Če je kašelj povezan z bakterijsko okužbo, zdravnik predpiše antibiotike, če pa gre za virus in če seveda kašelj ni nevaren, je treba počivati, piti zadosti toplih napitkov in telesu zagotoviti tudi dovolj vitamina C. Morda bo zdravnik predpisal zdravila, ki kašelj zavirajo ali ki ga spodbujajo in s tem tudi lajšajo izločanje sluzi iz dihalnih poti. V lekarni lahko

povprašamo tudi po pastilah oziroma sirupih za blaženje kašlja oziroma za izkašljevanje. «Lahko poskusimo z bršljanovimi pripravki, lizanjem islandskega lišaja, pitjem prsnega čaja trikrat dnevno, smrekovimi vršički,» svetuje dr. Ločniškar. «Ob izkašljevanju pazimo na povečan vnos toplih tekočin, lahko si pomagamo s sirupi za izkašljevanje.»

Nad kašelj z domačimi zdravili

Če kašelj ne zahteva obiska zdravnika in zdravljenja z zdravili, ki jih zdravnik predpiše, ga lahko poskušamo pozdraviti sami. Razdražena dihalna pomiri žajbljevo mleko. Priprava tega domačega zdravila za lajšanje kašlja je povsem preprosta: sladkor karameliziramo, zalijemo z mlekom in dodamo žajbelj. Potem to mešanico na majhnem ognju segrevamo približno pet do deset minut. Takšno karamelizirano mleko z žajbljem pijemo večkrat na dan. Lahko pa črno redkev prerežemo na pol in lijakasto izdobljeno, potem pa vanjo zlijemo med. «Izdolbeno redkev z medom potem postavite nad kozarec ali posodo in pustite stati prek noči,

da se v kozarcu oziroma posodi pod redkvijo nabere zmes medu in soka redkve. Potem to mešanico zaužijte po žličkah,« nam je domač recept zaupala zdravnica Lili Ločniškar.

Na razdražena dihala blagodejno vpliva tudi sirup iz smrekovih vršičkov. Pripraviti ga je treba že spomladi, in sicer tako, da v kozarec za vlaganje zložimo plast smrekovih vršičkov, čez stresemo plast sladkorja, nato spet plast vršičkov, potem spet sladkor in tako naprej, vse dokler kozarec ni poln. Potem mešanico postavimo na sonce, in ko iz nje nastane sirup, ga precedimo skozi gosto cedilo in shranimo v temne stekleničke. Nekaj žličk takšnega sirupa na dan ublaži kašelj.

Na zelo podoben način lahko pripravimo tudi zdravilne trobentice v medu. Ko v spomladanskih mesecih pobiramo trobentice, se je treba odpraviti na neonesnažene travnike. Cvetove trobentic najprej dobro operemo, nato pa jih podobno kot smrekove vršičke, le da izmenično z medom (če se le da, naj bo med domač), zložimo v kozarec za vlaganje, tega na koncu dobro zapremo in ga čez poletje postavimo na son-

ce. Jeseni in pozimi, ko je zdravilna mešanica pri roki in ko nas popade kašelj, lahko večkrat na dan vzamemo žličko tega domačega sirupa, ki deluje zelo blažilno.

Seveda pa vsa ta sladka domača zdravila za zdravljenje kašlja niso primerna za sladkorne bolnike. Poleg tega nekateri alergiki ne prenašajo smrekovih vršičkov, karamelizirano mleko pa ni primerno za tiste, ki ne prebavljajo laktoze.

Še nekaj uporabnih nasvetov

Če nas napade kašelj, ne smemo hoditi ven, na hladen zrak, pa tudi v mrzlih prostorih in na prepihu se ni dobro zadrževati. Ostati je treba na toplem in poskrbeti, da zrak v prostoru ni presuh. Pomembno je tudi mirovanje. Pretirana telesna dejavnost lahko namreč sproži napade dražječega kašlja ali pa pripomore k temu, da se začne okužba širiti naprej po dihalih. Če tudi ponoči kašljamo in nam to krati spanec, si lahko nekoliko dvignemo vzglavnik. Izogibati se je treba zakajenim prostorom, kadilci pa naj bi se – vsaj dokler se ne pozdravijo – odpovedali cigaretam. □

Krvna skupina AB

Obvestilo krvodajalcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v februarju bo v torek, 23., in četrtek, 25. februarja 2016, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

Občni zbor za člane Aktiva krvodajalcev bo 26. februarja 2016 med 14.30 in 15.30 (ob 15.30 bo sestanek) v Bowling centru, Rogozniška cesta 14, Ptuj.

Po sestanku se bomo pomerili v bowlingu. Prijavnina je 5 evrov na osebo. Prijave sprejema Marjetka Ledinek do 20. februarja 2016 na GSM 070 632 332.

Prisrčno vabljeni.

MARJETKA LEDINEK

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Mario Kuret je kri daroval že petdesetkrat.

«Krvna skupina je ključ, ki odklepa vrata v skrivnostni svet zdravja, bolezní, dolgega življenja, telesne vitalnosti in čustvene stabilnosti.»

Krvna skupina AB se je po mnenju Petra D'Adama pojavila šele pred tisoč do 1200 leti. Zaradi poznega pojava je to tudi zelo redka krvna skupina, saj jo imajo le približno trije odstotki vsega prebivalstva. Krvna skupina je nastala med preseljevanjem ljudstev, ko se je krvna skupina prebivalcev vzhodne in srednje Evrope (A) pomešala s krvno skupino Mongolov iz Azije (B). Krvna sku-

pina AB pomeni povezavo med značilnostmi skupin A in B.

Značilnosti krvne skupine AB

Ljudje s krvno skupino AB so skrivnostni in karizmatični. Pravijo, da je ta tip krvi ustvarjen za današnji življenjski slog. Ljudje s to krvno skupino imajo namreč zelo strpen imunski sistem, imajo pa po drugi strani slabosti občutljivih prebavil, podvrženi so boleznim srca, raku in anemiji. Preveč strpen imunski sistem je odprt za vdore mikrobov. Ljudem s to krvno skupino ustreza mešana prehrana; v zmernih

količinah naj uživajo meso, morsko hrano, mlečne izdelke, tofu, fižol, sočivje, žita, zelenjavo in sadje. Ključ do uspešnega hujšanja je zanje v tem, da se izogibajo rdečemu mesu, nizkemu fižolu, koruzi in ajdi. Uživajo naj morsko hrano, mlečne izdelke,

zeleno zelenjavo in ananas. Koristijo jim prehranska dopolnila, kot so: vitamin C, glog, baldrijan in matični mleček. Zanje se priporoča pomirjajoča, koncentrirana telesna vadba, kot so joga in taj čí, hoja v hribe, kolesarjenje in tenis.

V kratkih sestavkih, objavljenih v časopisu Aluminij, smo predstavili značilnosti vseh krvnih skupin. Koristne informacije in napotki so vas morda napeljali k razmišljanju, da nam nekatera živila res ne odgovarjajo, nam škodujejo in nam povzročajo

zdravstvene težave. Z nekaj dobre volje se jim lahko izognemo in s tem poskrbimo za preventivo. Telo nam bo hvaležno, saj ne bo trošilo preveč energije za prebavo negativnih substanc in izločanje teh iz telesa. ▣

Darovalci v januarju

Angela Ceci (10)
Jožica Junger (21)
Rudi Nahberger (21)
Edvard Koderman (11)
Igor Turnšek (45)
Tomi Lendero (21)
Franc Zajc (87)
Dušan Vorih (31)
Aleksander Krajnc (33)
Denis Pušnik (11)

Franc Vajda (9)
Robert Medved (12)
Davorin Lubej (51)
Damjan Kaučevič (18)
Marijan Pernek (51)
Marko Vek (13)
Boštjan Lešnik (64)
Zoran Bilič (60)
Nada Cimerman (30)
Bojan Krajnc (42)
Boris Tolič (17)

Miroslav Sambolec (51)
Robert Gajser (26)
Jožef Lončarič (44)
Franc Veselič (30)
Bogdan Kores (55)
Anton Peršuh (34)
Olga Fras (20)
Janez Tominc (17)
Marjan Anderlič (70)
Stanislav Širec (41)

Novinci na krvodajalskih akcijah

Daniel Lačen (5)
Tomi Petek (5)
Rok Zakelšek (5)
Leon Lukman (3)
Marica Vajda (2)
Gregor Janžekovič (2)

SINDIKAT

Obisk kolegov iz Ravne in Štor

IGOR JEZA
FOTO: IGOR JEZA

Kolegi iz Konference sindikatov družb Ravne in Konference sindikatov Štore so pred časom izrazili željo, da bi si ogledali našo tovarno, zato smo jih povabili na obisk. S predstavnicama za stike z javnostjo Danico Hrnčič in Aleksandro Jelušič smo določili, da bo ogled v petek, 22. januarja 2016, ob 9. uri. Gostje so se ob dogovorjeni uri zbrali v avli Talumove upravne stavbe. Pozdravili smo jih in jim na kratko predstavili zbirko umetnin in simbolično aluminijasto drevo, na katerem letne čase ponazarjamo z obeski. Sledila sta ogled filma in predstavitev Taluma in naših proizvodov. Pri predstavitvi sta sodelovala član uprave dr. Zlatko Čuš in predsednik sindikata Skei. Slednji je predstavil organiziranost in delovanje sindikata Skei v Talumu.

Po uradnem delu smo se podali na ogled proizvodnje; spremljal nas je gasilec, ki je skrbel za var-

nost obiskovalcev. Najprej smo si ogledali srce naše »fabrike« – elektrolizo. Tam nas je prijazno sprejel sodelavec Haris Salihagič Hrenko in nam predstavil proces pridobivanja aluminija iz glinice, ki poteka v elektroliznih pečeh. Za spomin smo naredili skupinsko fotografijo pred muzejsko pečjo, ki stoji pred elektrolizo C.

Sledil je ogled PE Rondelice. Proizvodnjo rondelic nam je podrobno predstavil sodelavec Boris Šegula, ki nas je popeljal skozi proizvodnjo. Ogledali smo si talilne peči, linijo za ozki trak, izsekovalne linije, pakirno linijo in skladišče. Za spomin smo obema predsednikoma sindikatov

družb SIJ Ravne in Štore podarili našega »šumarja«.

Polni lepih vtisov so nas gostje vljudno povabili, da si tudi mi pridemo ogledat njihovo proizvodnjo. Za ogled in predstavitev Taluma se v imenu gostov vsem lepo zahvaljujem. ▣

Kolegi iz Konference sindikatov družb Ravne in Konference sindikatov Štore pred arhivsko elektrolizno pečjo

Še en nagrajenec Prešernovega sklada

DARKO FERLINC
FOTO: SPLET

Aleksij Kobal: »Umetnost je sposobnost izražanja, ki z nadarjenostjo nima nobene zveze. Nadarjenost je samo privlačna frnikola, ki pokriva zapleten vhod v človeško podzemlje.«

V Talumu smo lahko spet ponosni. Letošnjo nagrado Prešernovega sklada za likovno umetnost je prejel akademski slikar Aleksij Kobal, čigar dela hranimo tudi v Talumovi umetniški zbirki. Bil je udeleženec dveh Talumovih umetniških kolonij. Za svoje likovno delo je prejel več priznanj in nagrad.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel za razstavi *Nocturno* v razstavišču Monfort in *Območje zajetja* v Bežigrasjski galeriji.

Iz utemeljitve nagrade:

Aleksij Kobal (1962, Koper) je leta 1986 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost, kjer je leta 1993 zaključil še podiplomski študij slikarstva pri profesorici Metki Krašovec. Aktiven je tudi kot glas-

benik: predvsem je poznano njegovo štiriletno sodelovanje s tolkalsko skupino The Stroj, poleg tega je soavtor več glasbenih projektov. Njegovo likovno ustvarjanje neprekinjeno odraža sodobno globalno in lokalno družbo, civilizacijsko in tehnološko izpolnjenost, a v bistvu odtujeno in osamljeno, s čimer se zapisuje v krog družbenokritično angažiranih ustvarjalcev.

»Oba ciklusa, tako *Nocturno* kot *Območje zajetja*, odsevata specifičen in angažiran Kobalov avtorski izraz, pogojen s senzibilnim in skrajno intimnim izkušanjem, doživljanjem in videnjem vsakdana. Umetnik v metaforični slikarski govorici analizira posameznikovo in globalno družbeno situacijo, zlasti pa aktualno stanje duha. Njegovi urbani pejzaži so

torej svojevrstni psihogrami, večplastno izpovedni s skrivnostno občuteno simboliko, ki prevzame slehernega izmed nas,« je v obrazložitvi nagrade še zapisala Nives Marvin.

Na vprašanje, ali je nagrade vesel, je za časnik *Delo* odgovoril: »V hipu pomislim, kdo bi lahko bil tisti, ki se je ne bi veselil. Ja, vesel sem je. Predvsem zato, ker nagrad ne pojmem kot ujčkanje lastnega ega, temveč kot dobro popotnico za nadaljnje delo. V svojem opusu pa sem najbolj ponosen na to, da se nikoli nisem ujel v estetiziranje lastnega enoumja. Kljub temu da to, kar sem izrekel, ne drži povsem in je kar nekaj podob zdrknilo v samopašnost preigravanja ustaljenih vzorcev, spoštujem v resnici samo lastno voljo do privzgajanja samokritičnosti.«

V OBJEMU SKUPNOSTI

Tako malo je potrebno

BRIGITA AČIMOVIČ
FOTO: BRIGITA AČIMOVIČ

Ustanova v objemu skupnosti Kidričevo sicer počasi, pa vendarle pridobiva svojo prepoznavnost, vsaj med starejšimi občankami in občani celotne občine Kidričevo. Za vse udeležence programov in aktivnosti, ki so jih lani s finančno pomočjo ustanove izvedle nevladne organizacije, smo prvi dan februarja organizirali dogodek, na katerem jim je predsednica strokovnega sveta ustanove Metka Demšar Goljevšček predstavila delo v letu 2015 in predvidene priložnosti za leto 2016. Ko smo vabili na ta dogodek, smo hkrati preverjali tudi njihove odzive na programe, izpeljane v preteklem letu. Rezultati analize vprašalnikov nam jasno kažejo veliko zadovoljstvo ranljive skupine starejših s takšnimi vsebinami. Ugotovljamo, da takšne programe potrebujejo za dru-

ženje in lažje premagovanje prepogoste osamljenosti.

Kratek izsek iz predstave o hudomušni županovi Micki in veseli akordi harmonike, za kar so poskrbeli učenci Osnovne šole Cirkovce, so udeležencem priv-

bili veselje na obraz. Dejansko je potrebno zelo malo, da se ljudje počutimo dobro. S takšnimi programi za ranljive skupine jim to tudi omogočamo. K temu prispevamo Talum, Občina Kidričevo in Boxmark skupaj s članicami stro-

kovnega sveta ter izvajalci posameznih dogodkov in programov, ki dogovorjene naloge in aktivnosti izpeljejo prostovoljno oziroma volontersko. Njihova nagrada so le nasmejani in zadovoljni obrazi udeležencev. ▣

Druženje

FOTOREPORTAŽA

Obarjada Sejem Euroguss Obisk kurentov Pustne maske

FOTO: SRDAN MOHORIČ, ALEKSANDRA JELUŠIČ, DANICA HRNČIČ

Ne upam si!

GREGOR JURKO

Legenda pravi, da je nekje v osrčju azijskega visokogorja, konkretno v Tibetu, votlina, v kateri živi modrec, siv stavec z iskrivimi očmi in dolgo sivo brado. Kot vsak stavec, ki živi v votlini nekje v osrčju Tibetanske planote, ima tudi ta stavec nadnaravne moči in vednja o svetu. Nam, navadnim smrtnikom, nikoli ni bilo dano, da bi jih sami odkrili, brez pomoči mentorja z iskrivimi očmi in dolgo sivo brado.

Seveda smo se v uredništvu odločili, da kar na mestu preverimo, ali je kaj na tej legendi. Zaradi

predvidenih ugodnih narodno-gospodarskih kazalnikov v letu 2016 in predvidenih ugodnih bodočih trendov na svetovnih borzah smo tvegali in financirali pot do Tibeta iz predvidenih bodočih zaslužkov, če se bodo stvari v letu 2016 zložile, kot smo si zamislili in kot smo jih planirali. Tega seveda danes še ne vemo, smo si pa upali.

Kakor koli, imeli smo možnost, da v živo spremljamo eno seanso tibetanskega mojstra Fukuoke. Da razčistimo: mojster Fukuoka je dobil ime po glavnem mestu japonskega otoka Kjušu in ni plod neke perverzne štajerske domišljije. Sicer Fukuoka ni Japonec, se je pa njegovi mami zdelo moderno, da ima njen prvorojenec tuje ime.

Splet naključij je hotel, da je bil ravno tam na seansi Robi iz Slovenije. Kot vsak pameten Slovenec je tudi Robi prišel do mojstra preko vez in poznanstev. Sestanek mu je organizirala sestrična bratrančeva sosedica,

ki ima taščo, ki živi zraven tajnice na obrambnem ministrstvu, kate-re sestra je nekoč delala na zunanjem ministrstvu. Sicer je ta sestra že dolgo v penziji, veze pa so ostale. To sestro poznamo tudi mi, še danes bi čakali na dokumentacijo za HE Zlatoličje. Če ne bi bilo nje, ne bi bilo hidroelektrarne, ne bi bilo elektrolize, tudi Zlatoličje bi bilo danes ena majhna, od boga pozabljena vas. Tako kot Kidričevo. Pa saj ni pomembno. Robi ni bil navajen čakati. Niti na potni list, niti na zdravnika, niti na mojstra. Robi je prišel, ker ga je težilo več stvari, žena mu je pobegnila z raznašalcem pic, čeprav je vrsto let uživala samo organsko hrano, hči je flirtala z ekonomskimi migranti z bližnjega juga, sin je bil cele dneve vpet v socialna omrežja, sam pa je v službi ostajal nekako v ozadju, ni se našel v spremembah.

Mojster Fukuoka je seveda kot pravi mojster že vse vedel o njem, še preden je Robi stopil v votlino. Prvih pet minut sta si samo stala

naproti, nihče ni rekel niti besede, nato ga je Fukuoka premeril skozi goste, sive obrvi in mu rekel: »Poglej, brat moj, nisi si je upal udariti po riti, ko je naročila prvo pico, nisi si mu upal izklopiti interneta in vzeti mobitela, tudi hčeri si nisi upal vzeti balkanskih CD-jev in jih zamenjati s pristno slovensko glasbo. V službi si prav tako nisi upal dati kakšnega inovativnega predloga, nisi si upal v nove projekte, nisi si upal naročiti sadne malice, bal si se, da boš lačen. No, sedaj pa pojdi in poklič Majdo (to je tista sestra od zgoraj, op. a.), naj ti uredi službo na Štajerskem. Obstaja podjetje, v katerem si ljudje upajo biti to, kar so v duši svoje biti, upajo si dajati predloge, upajo si začeti nove projekte, upajo si v neznanu, kjer rezultat ni vnaprej znan. Zdaj pa pojdi in se uči od teh robotih, gozdnih ljudi, nekateri jih kličejo šumarji. Mimogrede, ta nasvet te bo stal 200 evrov, tudi mojstri moramo nekaj jesti. Tako!«

Zahvala

Ob izgubi našega dragega očeta, dedka, brata, botra

Petra Horvata

iz Črečana 100, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvalujemo sindikatu Skei Taluma za darovano cvetje in odigrano žalostinko ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje in sveče.

Vsem še enkrat hvala!

Žena Doroteja in hčerki Anita in Nada z družinama

Zahvala

Ob izgubi našega dragega očeta

Janeza Loštreaka

iz Lovrenca na Dravskem polju 36, upokojenca Taluma,

se zahvalujemo sindikatu za darovane sveče, cvetje in odigrano melodijo slovesa. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Žalujochi hčerki Marinka in Marta z družinama

Zahvala

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, tasta, dedija in brata

Franca Ivanuše

iz Lovrenca na Dravskem polju 32, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvalujemo sindikatu Taluma, godbeniku za odigrano melodijo slovesa in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče.

Vsem še enkrat hvala!

Žena Amalija, sin Roman in hčerka Marija z družino

Zahvala

Je čas, ki daje,

je čas, ki vzame.

Pravijo, je čas, ki celi rane, je tudi čas, ki nikdar ne mine, ko se zasanjaš v spomine ...

Ob nenadni, boleči izgubi moža, očeta, dedija, tasta

Stanislava Šeliga

iz Stogovcev 47, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvalujemo sindikatu Taluma, podjetju Alin, nekdanjim sodelavcem FRS-a, godbeniku za odigrano Tišino in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, za darovano cvetje in sveče. Iskrena hvala za izrečeno sožalje, tople objeme in besede tolažbe. Vsi njegovi

CVETO ČE RAZ VAJA NJE

Vrtnarstvo **Revital** Kidričevo

02 7990 792,
www.revital-vrtnarstvo.si